

**НАРЕДБА 3 от 25.05.2009 г. за
аварийно-спасителното осигуряване на
гражданските летища**

Издадена от министъра на транспорта, обн., ДВ, бр. 44 от 12.06.2009 г., изм. и доп., бр. 51 от 7.07.2015 г., изм., бр. 12 от 11.02.2020 г., в сила от 1.02.2020 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят отговорностите и задълженията, основните изисквания за аварийно-спасителното, противопожарното и медицинското осигуряване на полетите в района на гражданските летища и редът за извършване на аварийно-спасителни работи независимо от собствеността и ползването на летището.

(2) Предмет на аварийно-спасителното осигуряване в летищата са:

1. аварийните ситуации с въздухоплавателни средства (ВС), възникващи при:

- а) авиационно произшествие на летището и в неговия район;
- б) авиационен инцидент в полет;
- в) авиационен инцидент на земята;
- г) актове на незаконна намеса;

2. аварийните ситуации, нямащи отношение към ВС, като:

- а) пожар в района на летището;
- б) актове на незаконна намеса;
- в) природни бедствия и крупни производствени аварии;

3. произшествията, изискващи медицинска помощ.

(3) Класификацията на авиационните инциденти е дадена в приложение 1.

Чл. 2. (1) С тази наредба се определят мероприятията в случай на аварийна ситуация в района на летището и околностите му в радиус 5 km от контролната точка на летището, наричани

по-нататък "зона на отговорност".

(2) Наредбата се прилага за гражданските летища, летищата със съвместно ползване и вертолетните площадки.

Чл. 3. (1) Наредбата се отнася до лицата, службите, органите и организациите за аварийно-спасително осигуряване на територията на гражданските летища за обществено ползване, както следва:

1. летищна администрация (съответно летищните администрации на летищата със съвместно ползване);

2. летищен оператор;

3. орган за обслужване на въздушното движение, отговарящ за въздушното пространство в района на летището, по-нататък наричан накратко "орган за обслужване на въздушното движение" (орган за ОВД);

4. противопожарна служба на летището;

5. аварийно-спасителна служба на летището;

6. полицейска служба, разположена на летището;

7. летищна служба за сигурност;

8. медицинска служба на летището.

(2) Летищният оператор на гражданско летище, което не е за обществено ползване, изпълнява изискванията по тази наредба, осигурявайки по подходящ начин дейността на лицата и службите, участващи в аварийно-спасителните дейности.

Чл. 4. (1) Аварийно-спасителното осигуряване на гражданските летища обхваща противопожарното и медицинското осигуряване и включва дейности за:

1. незабавно и ефективно:

а) спасяване на пътниците и екипажите на ВС, търпящи и претърпели авиационно произшествие или инцидент в зоната на отговорност;

б) (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) гасене на пожари на ВС в работната площ на летището, в радиус 5 км от контролната точка на летището и обекти в района, които са разположени в зона за сигурност страна въздух, зони с ограничен достъп и критичната част с ограничен достъп, засягащи безопасността на полетите или живота, здравето и

имуществото на хората;

в) спасяване на хора при други аварийни ситуации в летището (актове на незаконна намеса в дейността на гражданската авиация, крупни производствени аварии и природни бедствия);

2. отстраняване от работната площ на летището на ВС, което не може да се движи самостоятелно;

3. отстраняване на последствията от аварийна ситуация на летището и в зоната на отговорност.

(2) Организацията и подготовката на аварийно-спасителното осигуряване в района на гражданското летище включва:

1. организиране на противопожарна служба на летището;

2. организиране на аварийно-спасителната служба на летището;

3. осигуряване на необходимите количества и номенклатури, изправна аварийно-спасителна техника, оборудване и гасителни средства;

4. разпределение на задълженията и планиране на действията на лицата, службите и органите, участващи в аварийно-спасителните мероприятия;

5. планиране на мероприятията в случай на аварийна ситуация;

6. обучение и провеждане на периодични тренировки за аварийно-спасителни действия;

7. организиране на медицинска служба на летището.

(3) Непосредственото осъществяване на аварийно-спасителните работи включва действия на:

1. органа за обслужване на въздушното движение;

2. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) противопожарна служба на летището и/или на съответните териториални структурни звена на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" (ГДПБЗН);

3. летищната аварийно-спасителна служба;

4. екипажа на ВС, търпящо бедствие;

5. летищната администрация;

6. полицията и летищна служба за сигурност;
7. медицинска служба на летището, центрoвете за спешна медицинска помощ и болници;
8. (отм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.);
9. авиационните оператори.

Глава втора

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОРГАНИТЕ И СЛУЖБИТЕ, УЧАСТВАЩИ В АВАРИЙНО-СПАСИТЕЛНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ

Чл. 5. Органите и службите, участващи или взаимодействащи при аварийно-спасителните действия в района на летището, са:

1. органът за обслужване на въздушното движение;
2. летищната аварийно-спасителна служба;
3. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) противопожарната служба на летището и/или териториалните структурни звена на ГДПБЗН;
4. полицията и/или летищна служба за сигурност;
5. летищната администрация;
6. медицинската служба на летището;
7. близките центрове за спешна медицинска помощ и болници;
8. авиационните оператори;
9. собствениците на летища по чл. 43, ал. 1, т. 2 и 3 от Закона за гражданското въздухоплаване;
10. взаимодействащите по плана транспортни фирми;
11. (отм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.);
12. взаимодействащите по плана войскови единици от въоръжените сили;
13. взаимодействащите по плана административни звена на Изпълнителна агенция "Морска администрация";
14. средствата за масово осведомяване.

Чл. 6. (1) Летищната администрация отговаря за осигуряването и ефективното ръководство на аварийно-спасителните действия при авиационно произшествие и/или инцидент на територията на летището.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) Летищната администрация отговаря и за осигуряване на аварийно-спасителните действия при авиационно произшествие и/или инцидент в радиус 5 km от контролната точка на летището, като аварийно-спасителните операции се ръководят от орган, определен в съответствие с предварително съгласуван план между летищната администрация и общинското ръководство на прилетищните райони, териториалните структурни звена на ГДПБЗН, полицията и други организации.

(3) Летищната администрация:

1. разработва план за мероприятията в случай на аварийна ситуация в района на летището и го съгласува с взаимодействащите органи, служби и организации;

2. осигурява:

а) необходимата противопожарна и аварийно-спасителна техника, оборудване, гасителни средства, лекарствени продукти и медицинско оборудване;

б) техническата експлоатация и поддръжката на техниката и оборудването по буква "а";

в) необходимия професионален и непрофесионален персонал за изпълнение на оперативните действия по аварийно-спасителното осигуряване;

г) обучението и поддържането на квалификацията на професионалния и непрофесионалния персонал, за изпълнение на оперативните действия при аварийно-спасителното осигуряване;

д) разпределението на задълженията на участниците в аварийно-спасителните служби;

е) използването по предназначение на оборудването, предоставяно от взаимодействащите служби;

ж) оптималното използване на летищните аварийно-спасителни и противопожарни служби;

3. информира взаимодействащите за техните задължения и отговорности, определени в плана за мероприятията в аварийна

обстановка, а също така и за задълженията на останалите участници;

4. осигурява организацията на оповестяването във връзка с очаквано или настъпило авиационно произшествие или инцидент.

(4) Летищната администрация определя свой представител за връзка с обществеността, който разпространява официалната информация, имаща отношение към аварийната ситуация.

(5) На летища със съвместно базиране отговорностите и задълженията на летищната администрация се изпълняват съгласувано с базираните на летището военни власти.

Чл. 7. (1) Летищната администрация определя лице, което ръководи аварийно-спасителните действия.

(2) Задълженията и отговорностите на представителя на летищната администрация, който отговаря за аварийно-спасителните операции, са определени в чл. 13.

Чл. 8. (1) На летищата за обществено ползване летищната администрация определя свой представител - диспечер по транспорта, отговорен за осигуряването и използването на транспортни средства при провеждане на аварийно-спасителните действия.

(2) Диспечерът по транспорта определя реда за използване на наличните в летището транспортни средства и при необходимост осигурява получаване на допълнителни транспортни средства за използване съгласно плана за мероприятията.

(3) При тренировки и аварийно-спасителни действия диспечерът по транспорта носи жилетка, върху гърдите и гърба на която със светлоотразяваща боя е нанесен надпис "Диспечер по транспорта".

Чл. 9. (1) Ръководителят на летището отговаря за:

1. общото състояние и ефективността на аварийно-спасителното осигуряване;

2. изпълнението на плана за провеждане на аварийно-спасителните работи;

3. осигуряването на външна помощ по плана и координиране на взаимодействието между участниците в аварийно-спасителното осигуряване;

4. (доп. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) застраховането, подготовката и поддържането на квалификацията на професионалния и непрофесионалния аварийно-спасителен персонал, както и оборудването им с подходящо защитно облекло и лични предпазни средства;

5. (нова – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) провеждането на тренировките на професионалния аварийно-спасителен персонал на професионален тренажорен или тренировъчен център.

(2) Ръководителят на летището със заповед възлага задълженията по аварийно-спасителното осигуряване на полетите на съответните служби и лица, които ръководи. Задълженията на службите и лицата, които не са под негово ръководство, се определят с плана за съвместна дейност.

(3) Ръководителите на летища със съвместно ползване разпределят съгласувано задълженията по тази наредба, следвайки правилото, че отговорен за аварийно-спасителното осигуряване на полети е ръководителят на летищната администрация.

Чл. 10. (1) Противопожарната служба на летището е административно подчинена на летищната администрация и:

1. извършва аварийно-спасителните работи на летището, в т. ч.:

а) незабавно и ефективно спасява пътниците и екипажите на ВС, търпящи бедствие;

б) (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) гаси пожари в намиращи се ВС в работната площ на летището, в радиус 5 км от контролната точка на летището и в обекти, които са разположени в зона за сигурност страна въздух, зони с ограничен достъп и критичната част с ограничен достъп, засягащи по един или друг начин безопасността на полетите или живота, здравето и имуществото на хората;

2. спасява хора при други аварийни ситуации на територията на летището (актове на незаконна намеса в дейността на гражданската авиация, крупни производствени аварии и природни бедствия);

3. извършва профилактични действия за намаляване на опасността от възникване на пожари на територията на летището.

(2) Противопожарната служба на летището извършва обучение за поддържане на квалификацията и специалната подготовка на професионалния и непрофесионалния аварийно-спасителен персонал

(3) Противопожарната служба на летището отговаря за експлоатацията на противопожарната аварийно-спасителна техника и оборудване.

(4) Противопожарната служба на летището организира взаимодействието с териториалните структурни звена на НСБПЗН.

(5) Противопожарната служба на летището осигурява постоянен достъп за проверка от инспекторите на ГД "ГВА" и летищната администрация по изпълнение на поетите договорни отношения, използването на оборудването и техниката и качеството на подготовката за противопожарното осигуряване в летищата.

Чл. 11. (1) Ръководителят на противопожарната служба на летището отговаря за:

1. дейността на противопожарната служба на летището;

2. използването на наличната противопожарна и аварийно-спасителна техника, оборудване, гасителни средства и спазването на противопожарните изисквания;

3. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) подбора на професионалния и непрофесионалния аварийно-спасителен персонал на летището, както и обучението им, свързано с действията им по време на пожар;

4. (нова – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) разработването и съгласуването с ГД "ГВА" на плановете за оперативни действия при различните видове аварийни ситуации и пожар, а също и плановете за съвместна оперативна намеса с взаимодействащите служби.

(2) При тренировки и аварийно-спасителни дейности ръководителят на противопожарната служба на летището носи червена каска и червена жилетка, на гърдите и гърба на която със светлоотразяваща боя е нанесен надпис "Началник на противопожарна служба".

Чл. 12. (1) Летищната аварийно-спасителната служба:

1. осигурява извършването на аварийно-спасителните действия, като незабавно и ефективно спасява пътниците и екипажите на ВС, търпящи бедствие;

2. спасява хора при други аварийни ситуации на територията на летището (актове на незаконна намеса в дейността на гражданската авиация, крупни производствени аварии и природни бедствия);

3. уведомява съгласно плана служби и лицата, имащи отношение

към провеждането на аварийно-спасителни мероприятия;

4. локализира, неутрализира и отстранява въздействието от вредни и опасни вещества;

5. предприема необходимите действия за отстраняване от летателното поле на ВС, което не може да се движи самостоятелно;

6. предприема необходимите действия за възстановяване на нормалната работа на летището;

7. предприема необходимите действия за съхраняване на веществените доказателства, необходими за разследване на авиационното произшествие със съдействието на летищна служба за сигурност и полицията;

8. извършва профилактични действия за намаляване на опасността от възникване на крупни производствени аварии на територията на летището.

(2) Летищната аварийно-спасителна служба поддържа постоянна готовност на аварийно-спасителния персонал.

(3) Летищната аварийно-спасителна служба отговаря за експлоатацията на аварийно-спасителна техника и оборудване.

Чл. 13. (1) Ръководителят на летищната аварийно-спасителна служба отговаря за:

1. изпълнението на оперативни задачи, свързани с аварийно-спасителната защита на летището;

2. осигуряването посредством летищната администрация на необходимата аварийно-спасителна техника и оборудване;

3. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) подбора и обучението на професионалния персонал и подготовката на непрофесионалния аварийно-спасителен персонал;

4. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) подготовката и съгласуването с ГД "ГВА" на плановете за действие на аварийно-спасителната служба при различни типове аварийни ситуации и за плановете за съвместни действия с взаимодействащите служби.

(2) Ръководителят на летищната аварийно-спасителна служба при тренировъчни и аварийно-спасителни действия носи жилетка, на гърдите и гърба на която със светлоотразяваща боя е нанесен надпис "Летищна администрация".

Чл. 14. (1) Полицейската служба на територията на летището в аварийна ситуация отговаря за:

1. прекратяването на достъпа до зоната на аварията на всички лица с изключение на участващите в аварийно-спасителните действия;
2. осигуряването на безпрепятствено преминаване и достъп до местопроизшествието на участващите в аварийно-спасителните действия персонал и транспортни средства и при необходимост - обиколен път за други транспортни средства и лица;
3. въвеждането на ред във и около охраняваната зона;
4. вземането на мерки за опазване на мястото на произшествието в първоначалния му вид за целите на разследването, доколкото това не пречи на провежданите аварийно-спасителни работи;
5. оказването на помощ на участващите в аварийно-спасителните действия;
6. осигуряването режима на достъп до местопроизшествието.

(2) Началникът на полицейската служба на летището и началникът на летищна служба за сигурност носят жилетка, на гърдите и гърба на която със светлоотразяваща боя е нанесен надпис "Началник на полицията", съответно "Сигурност и защита".

Чл. 15. Органът за ОВД в аварийна ситуация отговаря за:

1. определянето на категорията на аварийната ситуация с ВС;
2. уведомяването на противопожарната служба и летищната администрацията, включително чрез "паникбутон";
3. закриването на пистата за излитане и кацане (ПИК), засегната от авиационното произшествие;
4. ограничаването на движението на транспортни средства по ПИК с цел запазване на доказателствата, свързани с разследването на авиационното произшествие;
5. предаването на съобщение "NOTAM" за закриване на ПИК в аварийна обстановка.

Чл. 16. (1) Медицинската служба на летището в аварийна ситуация отговаря за:

1. уведомяване по плана на центрoвете за спешна медицинска помощ и болниците;

2. разпределяне на пострадалите по спешност и оказване на първа медицинска помощ на нуждаещите се;
3. своевременно диагностициране и стабилизиране на състоянието на тежко ранените;
4. осигуряване превозването на нуждаещите се до съответните болници.

(2) Медицинската служба на летището взема участие в евакуацията на пътниците от претърпялото бедствие ВС и следи за създаване на необходимите санитарно-хигиенни условия в пункта за евакуация.

(3) Медицинската служба на летището:

1. осигурява чрез летищната администрация доставката на необходимото оборудване, материали и медикаменти, необходими за оказване на спешна медицинска помощ;
2. съхранява и взема мерки за постоянното наличие на годни за употреба лекарствени средства, медицинско оборудване и материали;
3. съвместно с летищата администрацията осигурява обучение на професионалния и непрофесионалния спасителен персонал за оказване на спешна медицинска помощ.

(4) За ръководството на действията на медицинската служба в района на аварийна ситуация летищната администрация определя координатор по медицинските въпроси. При тренировъчни или аварийно-спасителни действия медицинският координатор носи жилетка, на гърдите и гърба на която със светлоотразяваща боя е нанесен надпис "Медицинска служба".

Чл. 17. Центровете за спешна медицинска помощ и болниците по плана за взаимодействие в случай на аварийна обстановка в летището изпращат незабавно на местопроизшествието предварително съгласуваните медицински екипи.

Чл. 18. (1) Авиационният оператор на претърпялото бедствие ВС е длъжен да предостави на ръководителите на службите, участващи в аварийно-спасителните действия, информация за броя на пътниците и екипажа, количеството гориво, наличието на опасни товари на борда, както и всякаква друга информация, необходима за провежданите аварийно-спасителни работи.

(2) Авиационният оператор на ВС отговаря за превозването на

пътниците и багажа от претърпялото бедствие ВС до крайните пунктове на тяхното пътуване.

(3) Авиационният оператор на ВС определя свой представител при провеждане на аварийно-спасителни действия и при отстраняване от летателното поле на ВС, което не може да се движи самостоятелно.

Чл. 19. Всеки служител от професионалния и непрофесионалния аварийно-спасителен персонал е длъжен да:

1. знае и да спазва задълженията си във връзка с аварийно-спасителното осигуряване;
2. бъде готов във всеки момент на дежурството си да пристъпи към аварийно-спасителни действия съгласно плана и подготовката си;
3. познава и работи с аварийно-спасителната техника и оборудване;
4. може да окаже спешна медицинска помощ на пострадали;
5. спазва изискванията и правилата по охрана на труда, включително в условията на аварийно-спасителни действия;
6. поддържа в експлоатационна годност поверените му средства за извършване на аварийно-спасителни операции;
7. участва в обучението и тренировките, като поддържа в необходимата форма и повишава готовността и уменията си за действия при аварийни ситуации;
8. изучава и изпълнява задълженията си съгласно плановете за аварийно-спасителни операции и да усъвършенства професионалната си подготовка.

Чл. 20. (1) На летищата със съвместно ползване летищната администрация изготвя план за действие при аварийни ситуации, в който се разпределят и отговорностите.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) На летища, близо до които са разположени военни поделения, летищната администрация изготвя план за действие при аварийни ситуации съвместно с командването на военните поделения, в който се регламентират разпределението на отговорностите, задълженията, функциите по управлението, комуникациите и координацията в аварийни ситуации.

(3) На летищата, разположени в близост до големи водни басейни, летищната администрация осигурява взаимодействие с

пристанищните аварийно-спасителни служби.

Глава трета

ОСИГУРЯВАНЕ НА АВАРИЙНО-СПАСИТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

Раздел I

Общи положения

Чл. 21. (1) Аварийно-спасителната дейност в гражданските летища означава осигуряване на:

1. противопожарна и друга аварийно-спасителна техника, отговаряща на изискванията по количество и номенклатура;
2. технически и помощни средства, включително лекарствени продукти, медицински средства и оборудване за провеждане на аварийно-спасителни и противопожарни мероприятия в летищата, в т. ч. и за обучение и тренировки;
3. професионален и непрофесионален аварийно-спасителен персонал, участващ в аварийно-спасителната дейност.

(2) Противопожарната и аварийно-спасителната техника е необходимо да достига до всяка точка от ПИК и работната площ на летището до три минути при оптимални атмосферни условия.

Чл. 22. (1) На всяко летище се осигуряват:

1. аварийно-спасително и противопожарно оборудване, съответстващо на категорията на летището, определено в приложение 2;
2. обучен и подготвен професионален и непрофесионален персонал за изпълнение на аварийно-спасителни операции и в зоната на отговорност;
3. необходимите медицинско оборудване, материали и лекарствени средства за оказване на първа помощ на пострадалите.

(2) Финансирането на дейностите по наредбата за гражданските летища за обществено ползване - публична държавна собственост, е за сметка на летищните такси по чл. 120, ал. 1 от Закона за гражданското въздухоплаване, а за останалите летища и вертолетни площадки - за сметка на собственика и/или ползвателя.

(3) Изискването по ал. 2 се отнася за периода от време, през който летището функционира, осигурявайки обявената степен на аварийно-спасителна защита с противопожарна, аварийно-спасителна техника и медицинско оборудване.

Чл. 23. (1) Летищната администрация осигурява необходимите финансови средства за изпълнение на изискванията на наредбата.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) Летищната администрация и собствениците или ползвателите на летателните площадки поемат разходите за гориво-смазочни материали, гасителни вещества и други материали, изразходвани при пълномащабната тренировка, на привлечените участници в аварийно-спасителни мероприятия.

Раздел II

Категория на гражданските летища

Чл. 24. (1) Категорията на летището се определя в зависимост от размерите на ВС, използващи даденото летище, и интензивността на полетите.

(2) Категорията на летището се определя съгласно приложение 2.

(3) Във всички случаи, когато летището обслужва пътнически полети, категорията на аварийно-спасителното осигуряване не може да бъде по-ниска от най-високата категория на ВС, опериращо до/от летището.

(4) За времето, когато се предвижда намаляване на полетите, категорията на летището не може да бъде понижена до най-високата категория на самолета, който съгласно плановете ще използва летището през този период.

(5) На летища от 1-ва до 3-та категория, които се използват за полети за авиохимически работи, за спортни полети или за единични полети на ВС с максимална излетна маса до 5700 кг (без превоз на пътници срещу заплащане), може да няма противопожарен автомобил.

(6) Категорията на гражданските летища по ал. 5 се определя от ГД "ГВА".

Чл. 25. (1) Категорията на вертолетната площадка се определя съгласно приложение 3.

(2) За времето, когато полети се изпълняват от по-къси вертолети, категорията на вертолетната площадка не може да бъде намалена до най-високата категория на вертолета, планиран да използва площадката през този период.

(3) На необслужваните вертолетни площадки, използвани за единични полети без превоз на пътници, може да няма противопожарен автомобил.

Раздел III

Материално-техническо осигуряване на аварийно-спасителните дейности

Чл. 26. (1) В зависимост от категорията на летището се осигуряват противопожарни аварийно-спасителни автомобили с технически характеристики, дадени в приложение 4.

(2) Противопожарните аварийно-спасителни автомобили трябва да имат техническа възможност за подаване на пожарогасителна пена с характеристики тип "А" или "В" съгласно приложение 5 не по-късно от 60 s след пристигане на мястото на аварийната ситуация.

(3) За летища, при които част от долитанията и излитанията се осъществяват над голямо водно пространство, необходимите аварийно-спасителни средства за действия по вода се осигуряват чрез пристанищните служби и други организации, разполагащи с вертолети.

(4) В района на летището се осигурява въглероден диоксид или газови пожарогасителни състави или пожарогасителен прах във вид на пожарогасители, полустационарни, стационарни и возими инсталации съгласно приложение 5.

Чл. 27. На летища от I до III категория за изпълнение на полети за авиохимически работи и на наземни вертолетни площадки, където не се превозват пътници, се разполага мобилно противопожарно оборудване с възможност да достигне всяка точка на летището или площадката до 3 min и с техническа възможност да осигури разхода на пожарогасителни вещества съгласно приложение 5.

Чл. 28. (1) На летищата се осигуряват основни и помощни пожарогасителни вещества.

(2) Основните пожарогасителни вещества са водата и

пенообразувателите, необходими за получаване на пяна с характеристики тип "А" или "В". Като основно пожарогасително вещество в летищата от I до III категория се използват пени с характеристики тип "В".

(3) Помощните пожарогасителни вещества са:

1. пожарогасителен прах;
2. газови пожарогасителни състави;
3. въглероден диоксид (CO₂);
4. смеси от тези вещества.

(4) Основните пожарогасителни вещества отговарят на БДС EN 1568.

(5) За съвместно използване на различни пожарогасителни вещества са необходими удостоверения от производителите или резултати от изпитвания, проведени в сертифицирани за целта лаборатории, удостоверяващи съвместимостта на различните вещества.

Чл. 29. (1) Основните и помощните пожарогасителни вещества могат да се заменят в следните случаи:

1. за летища от I и II категория се допуска замяната с помощни пожарогасителни вещества на цялото количество основни пожарогасителни вещества;
2. за летища от III до X категория се допуска замяна с помощни пожарогасителни вещества до 30 % от основните пожарогасителни вещества.

(2) Замяната на основните с помощни вещества се извършва съгласно приложение 6.

(3) Помощните пожарогасителни вещества съответстват на техническите изисквания на ISO, както следва:

1. за пожарогасителни прахове - ISO 7202;
2. за газови пожарогасителни състави - ISO 14520;
3. за въглероден диоксид - ISO 5923.

Чл. 30. (1) Количествата пенообразувател на всеки противопожарен аварийно-спасителен автомобил съответства на

количеството вода за образуване на разтвор за пяна.

(2) В района на противопожарната служба на летището се съхранява пенообразувател в количеството, което стига за най-малко три зареждания на всички противопожарни аварийно-спасителни автомобили.

(3) Когато по решение на летищната администрация на летището се осигурява нанасянето на пенна възглавница върху повърхността на ПИК, се предвижда допълнително специално автотранспортно средство и пенообразувател за тази операция, съгласно приложение 7.

Чл. 31. (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) Пожарната безопасност в района на летището и летателните площадки се определя съгласно изискванията в Наредба Из-1971 от 2009 г. за строително-техническите правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар (обн., ДВ, бр. 96 от 2009 г.; попр., бр. 17 от 2010 г.; изм., бр. 101 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 75 от 2013 г., бр. 69 и 89 от 2014 г.; изм., бр. 8 от 2015 г.) и в Наредба 8121з-647 от 2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите (обн., ДВ, бр. 89 от 2014 г.; попр., бр. 105 от 2014 г.).

Чл. 32. (1) Минималните количества пожарогасителни вещества на вертолетни площадки се определят съгласно приложение 8.

(2) На наземните вертолетни площадки се осигуряват:

1. противопожарен аварийно-спасителен автомобил или друго транспортно средство за подаване на основните пожарогасителни вещества;

2. пожарогасители, стационарни, полустационарни и возими инсталации за подаване на допълнителни пожарогасителни вещества;

3. за площадките от категория Н1 се допуска замяна на цялото количество основни пожарогасителни вещества с допълнителни, а за тези от категории Н2 и Н3 - на 30 % от основните с допълнителни пожарогасителни вещества съгласно приложение 6.

(3) На вертолетни площадки върху покрив се осигуряват:

1. противопожарно аварийно-спасително оборудване за подаване на пяна 250 l/min, във всяка една точка от вертолетната площадка от категория Н1;

2. най-малко два пенни лафетни струйника, като всеки от тях осигурява необходимия специфичен разход във всяка точка от вертолетната площадка върху покрив от категория Н2 и Н3;

3. пожарогасители, стационарни, полустационарни и возими инсталации за подаване на допълнителни пожарогасителни вещества.

(4) Противопожарното аварийно-спасително оборудване на вертолетните площадки се разполага така, че да съществува минимална възможност за повреждането му вследствие на произшествие с вертолет.

Чл. 33. Резервоарите за пенообразувател на противопожарните аварийно-спасителни автомобили се поддържат постоянно пълни.

Чл. 34. (1) Противопожарните аварийно-спасителни автомобили за гражданските летища и вертолетните площадки се осигуряват с основно оборудване съгласно приложение 9.

(2) Противопожарните аварийно-спасителни автомобили за гражданските летища и вертолетните площадки се осигуряват с допълнително оборудване в зависимост от конкретните условия, определени съвместно от противопожарната служба на летището и летищната администрация.

(3) В района на противопожарната служба на летището и/или противопожарните депа се осигурява оборудване съгласно приложение 10.

Чл. 35. (1) Служителите на противопожарната служба на летището се осигуряват със:

1. противопожарна каска със светлоотражателен шлем и вградена разговорна уредба;

2. противопожарно топлозащитно облекло (цяло или от две части), отговарящо на EN;

3. ботуши и обувки;

4. ръкавици (пожарникарски);

5. колан - пожарникарски;

6. въздушен дихателен апарат - комплект;

7. индивидуален осветителен прибор с акумулатор;

8. киркобрадва малка с калъф;
9. маска за въздушен дихателен апарат;
10. маска за спасяване с въздушен дихателен апарат;
11. радиостанция носима с резервна батерия;
12. (нова – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) противохимично облекло, отговарящо на БДС EN 943.

(2) В района на противопожарната служба на летището се складира 20 % резерва от оборудването по ал. 1.

(3) Членовете на аварийно-спасителните и противопожарните групи, проникващи във ВС за извършване на спасителни операции, задължително използват оборудване за аварийно-спасителна защита на дишането от въглероден окис, хлороводород, цианохлороводород, фосген и др. Дихателните апарати са автономни - дихателен апарат с бутилка и с техническа възможност за спасяване на втори човек.

Раздел IV

Противопожарна служба на летището, противопожарни депа и средства за свързка

Чл. 36. (1) За противопожарните аварийно-спасителни автомобили и професионалния персонал се осигурява сграда на служба на летището, разположена близо до ПИК, така че да се достига до всяка точка от ПИК и работната площ на летището до 3 min.

(2) Противопожарното депо се разполага по начин, осигуряващ пряк и удобен достъп на противопожарните аварийно-спасителни автомобили в зоната на ПИК с минимален брой маневри.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) Изискванията към проектиране на сградата на противопожарната служба и на противопожарното депо се утвърждават от главния директор на ГД "ГВА" след съгласуване с ГДПБЗН.

Чл. 37. (1) В противопожарната служба на летището се изгражда диспечерски пункт, който има непрекъснато електрозахранване и е оборудван със средства за:

1. приемане на съобщения за аварийна ситуация (пожар) от посетителите и обслужващия персонал на летището;

2. приемане на сигнал (светлинен и звуков) от органа за обслужване на въздушното движение, подаден чрез "паникбутон";
  3. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) пряка връзка с органа за ОВД, летищния координационен център и взаимодействащите по плана териториални структурни звена на ГДПБЗН;
  4. пряка връзка с участниците в аварийно-спасителните действия, намиращи се на мястото на аварийната ситуация, и координационния център на летището;
  5. аварийна сигнализация при тревога за професионалния състав от противопожарната служба на летището, който не е на дежурство;
  6. подаване на светлинен и звуков сигнал за тревога във всички останали помещения на сградата на противопожарната служба на летището и противопожарните депа;
  7. оповестяване на състава на противопожарната служба на летището за основните параметри на аварийната ситуация (място, пътища, тип ВС, подходи и др.) чрез високоговореща система.
- (2) Оборудването по ал. 1 се проверява на всеки десет дни.
- (3) Органът за ОВД, противопожарните аварийно-спасителни автомобили, диспечерският пункт и координационният център се осигуряват с апаратура за двустранна радиовръзка. Радиочестотните ленти се определят от летищната администрация.
- (4) В противопожарните депа се монтира високоговореща система и система за оповестяване при тревога, които се управляват от главното дежурно помещение.
- (5) Радиооборудването и телефонните линии във всяко дежурно помещение се проверяват ежедневно. В противопожарните депа и в стационарния аварийен център на летището, респ. координационния център на летището, се осигурява непрекъснато електрозахранване.
- (6) Транспортните средства се снабдяват с апаратура за двустранна радиовръзка с органа за ОВД и с координационния център на летището, чрез която се следи тяхното движение. Радиочестотните ленти се определят от летищната администрация.
- (7) Персоналът на противопожарната служба се осигурява със защитни облекла и каски с вградени разговорни устройства за комуникация помежду им и с ръководителя на службата.
- (8) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) Ръководителят на

аварийно-спасителните мероприятия на мястото на произшествието се осигурява с техническа възможност за пряка връзка с всеки член на противопожарната служба на летището и на взаимодействащите териториални структури на ГДПБЗН.

Раздел V

Здравно осигуряване

Чл. 38. (1) На гражданските летища летищната администрация осигурява медицинска служба.

(2) Медицинската служба на летището разполага с кабинет, оборудване, обзавеждане, лекарствени средства, професионален и непрофесионален персонал, необходими за оказване на спешна медицинска помощ на пътници, посетители и персонал.

(3) Медицинската служба на летището изпълнява задачи, свързани с организацията и координацията на професионалната медицинска помощ във връзка с провеждане на аварийно-спасителните мероприятия на летището и в зоната на отговорност.

(4) Медицинската служба на летището е в състояние на оперативна готовност непрекъснато през работното време на летището.

(5) В случаите на епизодично или временно използване на летището за обслужване на пътници медицинската служба може да бъде изградена като временна.

(6) На всяко летище от I до IV категория при превоз на пътници и провеждане на учебно-тренировъчна дейност се осигурява медицински екип с автомобил за спешна медицинска помощ. Всяко летище от V до X категория разполага с най-малко един автомобил за спешна медицинска помощ, оборудван с радиовръзка. При необходимост се ползват и други транспортни средства за транспортиране на пострадали (предвиждат се в плана за действие в аварийна обстановка).

(7) Медицинската служба съгласувано с летищната администрация, централите за спешна медицинска помощ и болниците в района на летището изготвя план за превоз на пострадали при аварийна ситуация.

(8) В случаите, когато летището е отдалечено от централите за спешна медицинска помощ или от лечебни заведения, летищната администрация осигурява възможност за ползване на транспортни

средства за евакуиране на пострадали.

(9) На летищата се осигурява медицинско аварийно-спасително оборудване съгласно приложение 11. Оборудването в летищата от I и II категория се съхранява в медицинската служба, за летищата от III до VI категория - на буксируемо транспортно средство, а за тези от VII до X категория - на подходящо самоходно транспортно средство.

(10) Медицинската служба на летището се осигурява със система за връзка с другите служби на летището, взаимодействащи по плана центрове за спешна медицинска помощ и болници в района на летището.

Глава четвърта

ДЕЙСТВИЯ НА ОРГАНИТЕ И АВАРИЙНО-СПАСИТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ ПРИ ТИПОВИ АВАРИЙНИ СИТУАЦИИ

Раздел I

Авиационно произшествие на територията на летището

Чл. 39. При авиационно произшествие на територията на летището планът за действията в случай на аварийна обстановка се изпълнява незабавно чрез последователно-паралелни дейности по плановете на службите, участващи в аварийно-спасителните операции.

Чл. 40. (1) При авиационно произшествие на територията на летището органът за ОВД:

1. определя категорията на аварийната ситуация с ВС;
2. уведомява противопожарната служба и администрацията (координационния център) на летището, включително чрез "паникбутон";
3. закрива ПИК, засегната от авиационното произшествие;
4. ограничава движението на транспортни средства по ПИК с цел запазване на доказателствата, свързани с разследването на авиационното произшествие;
5. предава съобщение "NOTAM" за закриване на ПИК в аварийна обстановка.

(2) При уведомяване на противопожарната служба и администрацията (координационния център) на летището се съобщават известните данни за координатите и мястото на произшествието, времето на авиационното произшествие и типът на ВС.

(3) След приключване на задачите по ал. 1 ръководителят прави контролна проверка за изпълнението на тези по ал. 1, т. 1 - 3, след което регистрира времето на изпълнение и изпълнителя.

(4) Когато постъпят допълнителни сведения, службата за обслужване на въздушното движение на летището съобщава на противопожарната и на аварийно-спасителната служба на летището данни за броя на пътниците, авиационния оператор на ВС, наличието на гориво и опасни товари на борда, включвайки, ако е известно, тяхното количество и месторазположение.

Чл. 41. Летищната администрация чрез летищния координационен център след получаване на информацията от ОВД за авиационното произшествие на територията на летището незабавно започва уведомяването на службите, посочени в плана за действие при произшествие с ВС на територията на летището.

Чл. 42. (1) Противопожарната служба и аварийно-спасителната служба на летището могат да бъдат уведомени за авиационно произшествие (или събитие, при което може да настъпи авиационно произшествие) освен от органа за ОВД и от друго лице, както и при визуално установяване на произшествието на летището.

(2) При авиационно произшествие на летището противопожарната служба:

1. се придвижва по установените пътища и подходи към мястото на аварийна ситуация;

2. уведомява другите взаимодействащи териториални противопожарни служби;

3. съобщава пътя на взаимодействащите противопожарни служби за пункта на срещата, зоната за съсредоточаване (ако е известно), необходимостта от допълнителни хора и оборудване и всякаква друга необходима информация;

4. организира добре забележим команден пункт, който играе ролята на временен пункт, докато не започне да действа подвижният команден пункт на летищната администрация;

5. под ръководството на началника на противопожарната служба на летището, а в негово отсъствие - на началника на дежурната смяна, започва незабавни действия за спасяване на хора и гасене на пожар чрез съсредоточаване на сили и средства в критичната зона; действията продължават до стабилизиране на аварийната обстановка.

(3) При авиационно произшествие на летището аварийно-спасителната служба на летището:

1. съсредоточава участниците на определеното по плана място и следва по установените подходни пътища към мястото, посочено от службата за обслужване на въздушното движение;

2. уведомява чрез летищния координационен център другите взаимодействащи служби:

а) полицията на летището;

б) взаимодействащите звена на полицията;

в) (отм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.);

г) взаимодействащите според плана военни власти;

3. съобщава чрез летищния координационен център пътя на взаимодействащите служби за пункта на срещата, зоната за съсредоточаване, необходимостта от допълнителни хора и оборудване и всякаква друга необходима информация;

4. започва незабавни действия под ръководството на ръководителя на противопожарната служба по аварийно-спасителните операции;

5. задейства подвижния команден пункт на летищната администрация.

(4) Ръководителят, а при негово отсъствие - сменният ръководител на летището, е отговорен ръководител при изпълнение на аварийно-спасителни работи при произшествия, при които не е възникнал пожар, а при произшествия, при които е възникнал пожар, поема отговорността от ръководителя на противопожарната служба след стабилизиране на обстановката.

Чл. 43. (1) При авиационно произшествие на летището действията на полицията и летищната служба за сигурност са следните:

1. първият пристигнал на мястото на произшествието служител на летищната служба за сигурност или полицията ръководи

осигуряването на сигурността, реда и организирането на безпрепятствено преминаване за аварийните транспортни средства, като в случай на необходимост иска подкрепление; той отговаря за мерките за сигурност до пристигане на съответния ръководител на полицията, определен с плана на мероприятията за аварийна обстановка на летището;

2. регулират движението около мястото на произшествието, осигуряват достъпа до мястото на произшествието само на тези лица, които са упълномощени да провеждат аварийно-спасителните операции, и охраняват багажа и личните вещи, свалени от ВС;

3. отклоняват транспортните средства по обходен път от мястото на произшествието;

4. незабавно закриват достъпа до мястото на произшествието за странични лица, като представители на средствата за масово осведомяване, граждани и др.;

5. поставят ограничителни ленти на мястото на произшествието;

6. установяват в най-кратък срок свръзка между всички пропускателни пунктове и командния пункт и/или аварийния оперативен център;

7. установяват пропускателен режим до зоната на произшествието (проверка на специалните пропуски и удостоверения на участниците в аварийно-спасителните операции);

8. вземат специални мерки за запазване и съхраняване на апаратурата за автоматична регистрация на полетните данни и автоматичен запис на бордовите разговори, пощата и изолацията на опасните товари, които могат да се намират на борда, а също така за защита на хората срещу радиоактивни излъчвания.

(2) До завършването на аварийно-спасителните операции на мястото на произшествието при никакви обстоятелства не се допускат лица, които не участват в спасителните работи.

Чл. 44. (1) Летищната администрация организира на мястото на произшествието лесно опознаваем подвижен команден пункт за представителите на съответния авиационен оператор на ВС и на летищната администрация, които са упълномощени да вземат решения за експлоатацията на летището, мерките за безопасност и медико-санитарните операции.

(2) Представителят на летищната администрация извършва

проверка, за да се убеди, че:

1. аварийният оперативен център на летището действа;
2. взаимодействиящите полицейски служби са предупредени;
3. взаимодействиящите пожарни служби са известени и са взети мерки за тяхното съпровождане до мястото на произшествието;
4. авиационният оператор на даденото ВС е известен и е получена информация за наличието на борда на опасни товари;
5. със службите на въздушното движение е установена връзка за затварянето на различни зони на летището, определени са аварийните подходи, предадени са съобщенията "NOTAM" за понижено ниво на защитата, осигурявана от аварийно-спасителната и противопожарната служба на летището;
6. (изм. – ДВ, **бр. 12 от 2020 г.** , в сила от 1.02.2020 г.) уведомени са Националният борд за разследване на произшествия във въздушния, водния и железопътния транспорт и ГД "ГВА";
7. метеорологичната служба е уведомена за необходимостта да извърши специални метеонаблюдения;
8. предприето е незабавно оглеждане от службата за техническа експлоатация на летището на пистата за излитане и кацане, където е станало произшествието, за откриването на части от ВС или други предмети.

(3) Летищната администрация съвместно с взаимодействиящите служби на полицията отговаря за:

1. определяне на пунктове за среща и зони за съсредоточаване за вътрешния и външния периметър;
2. отделяне на сътрудници от полицията и службата за сигурност в зоната за съсредоточаване и/или сборния пункт за съпровождане на транспортните средства с цел нормалното придвижване на аварийно-спасителния персонал към мястото на произшествието, особено за съпровождането на автомобилите за спешна медицинска помощ от пунктовете за среща и зоните за съсредоточаване;
3. определяне на местата за паркиране за автомобилите за съпровождане и автомобилите за спешна медицинска помощ.

(4) След консултация с началника на противопожарната служба летищната администрация координира дейността на

взаимодействащия аварийно-спасителен персонал и ръководи неговите действия за получаване на максимални резултати, без да се излага аварийно-спасителният персонал на излишна опасност.

(5) Летищната администрация при необходимост доставя и разполага:

1. преносими аварийни навеси, които няма да се използват за медицински цели;
2. химически тоалетни;
3. вода за пиене;
4. храна;
5. ограничителни ленти;
6. подвижно и преносимо осветление;
7. преносима отоплителна система;
8. маркери и знаци;
9. механизация - тежко оборудване, инструменти за гасене на пожара;
10. високоговорители.

(6) Летищната администрация прави предварителен инструктаж на своя служител по връзки с обществеността, който работи в сътрудничество със служителя за връзки с обществеността на съответния авиационен оператор на ВС. Двамата служители заедно координират:

1. пресбюлетините за сътрудниците на различните служби, отговарящи за информацията за средствата за масово осведомяване;
2. заявленията за средствата за масово осведомяване.

(7) Представителят на летищната администрация, ръководещ операциите на мястото на произшествието, уведомява всички взаимодействащи служби за завършването на аварийната ситуация в летището след съгласуване с началника на противопожарната служба, началника на полицията, летищната служба за сигурност и медицинската служба.

Чл. 45. Медицинската служба на летището извършва следните

действия:

1. проверява чрез координатора по медицинските въпроси за известяването на центрoвете за спешна медицинска помощ и за пристигането на екипите им в пункта за среща или в зоната за съсредоточаване;
2. предприема необходимите мерки по откриването, преглеждането и оказването на помощ на пострадалите и последващата им евакуация със съответния вид транспорт;
3. регулира движението на пострадалите;
4. съвместно с диспечера по транспорта отправя пострадалите в съответните болници със сухоземен, воден или въздушен транспорт;
5. уведомява взаимодействащите по плана центрове за спешна медицинска помощ, болници и медицинския съдебен експерт;
6. съставя списък на пострадалите с посочване на техните имена, пол и мястото на евакуация;
7. координира с авиационния оператор на даденото ВС превозването на непострадалите в установения сборен пункт;
8. взема мерки за попълване на запасите от лекарства и медицинско оборудване, ако има необходимост за това.

Чл. 46. Центровете за спешна медицинска помощ незабавно изпращат в съответствие с плана необходимите екипи за оказване на спешна медицинска помощ на пострадалите в случай на аварийна ситуация.

Чл. 47. (1) Авиационният оператор на ВС, претърпяло авиационно произшествие на летище:

1. изпраща упълномощен представител на подвижния команден пункт за координация на действията на оператора с ръководителя на аварийно-спасителните операции;
2. предоставя информация чрез своя представител за броя на пътниците, състава на екипажа, наличното гориво и опасните товари на борда на ВС; информацията от този характер се предава веднага на началника на противопожарната служба и координатора по медицинските въпроси;
3. взема мерки чрез своя представител за превозване на пътниците от мястото на произшествието до района за събиране, определен за

непострадалите пътници; превозването от мястото на произшествието на ранените, способни да се придвижват, се разрешава само след консултация с координатора по медицинските въпроси;

4. осигурява в определения за непострадалите район за събиране координатор и лица, по приемане и регистрация на пътниците, както и по решаване на други социални въпроси;

5. при необходимост предприема чрез своя координатор в района на събиране на непострадалите пътници мерки по осигуряване на допълнително медицинско обслужване, доставяне на храна и вода, осигуряване на свръзка и др.;

6. определя сътрудник, отговарящ за приемането на пътниците на пристигащите от мястото на произшествието автобуси и съпровождането им към бюрата на регистраторите за преминаване на необходимите формалности;

7. осигурява записване от свой служител на името и пола на пътниците и получаване на информация за бъдещите им планове (запазване на място в хотел, за полет на самолет или на друг вид транспорт и т.н.), а също така и информация за това кой да бъде известен за състоянието и бъдещите планове на пътника; служителят попълва удостоверяващи личността на пътниците карти и ги отправя към сътрудника по въпросите на информационното осигуряване на пътниците;

8. разяснява правата на пътниците, изслушва и обсъжда техните искания;

9. съобщава за авиационното произшествие при необходимост на:

а) органите на здравеопазването и социалното осигуряване;

б) митническите служби;

в) имиграционните служби;

г) пощенски оператори.

(2) Авиационният оператор определя отговорен служител за предварителното уведомяване на роднините и близките на пътниците.

(3) Авиационният оператор, служителят на летището за връзки с обществеността и служителите за връзки от други органи, участващи в ликвидирането на последствията от произшествието, подготвят

съвместно съобщения за средствата за масово осведомяване.

(4) Авиационният оператор отстранява повреденото ВС, като операцията може да започне само след разрешение на председателя на комисията за разследване на авиационни произшествия.

Чл. 48. Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация":

1. изисква и анализира информацията във връзка с произшествието;
2. при необходимост оказва съдействие на комисията за разследване на авиационни произшествия;
3. уведомява въздухоплавателните администрации на държави, чиито граждани са пътници във ВС, претърпяло бедствие.

Чл. 49. (1) Служителят на летището за връзки с обществеността:

1. приема представителите на средствата за масово осведомяване, упълномощени да предават информация за произшествието, в предназначен за тях сборен пункт; в този пункт се осигуряват средства за комуникация и транспортни средства за предвижване до мястото на произшествието и обратно, когато това е разрешено;
2. изготвя прессъобщенията, отнасящи се до авиационното произшествие, и носи отговорност за тях съвместно с представителя на съответния авиационен оператор.

(2) Достъпът в сборния пункт на мястото на произшествието се разрешава само на тези представители на средствата за масово осведомяване, които носят журналистическа карта и имат издаден временен пропуск от летищната служба за сигурност.

Раздел II

Авиационно произшествие в зоната на отговорност

Чл. 50. В случай на авиационно произшествие в петкилометровата зона на отговорност на летището мероприятията по плана за действия при аварийна ситуация се прилагат незабавно чрез последователно-паралелно изпълняване на дейностите от плановете на службите и ведомствата, участващи в аварийно-спасителните операции.

Чл. 51. (1) Органът за обслужване на въздушното движение:

1. определя категорията на аварийната ситуация с ВС;
2. уведомява противопожарната служба и летищната администрация (координационния център) на летището, включително чрез "паникбутон";
3. закрива пистата за излитане и кацане (ПИК), засегната от авиационното произшествие, ако е необходимо;
4. предава съобщение "NOTAM" за закриване на ПИК в аварийна обстановка.

(2) При уведомяването по ал. 1, т. 2 се съобщават известните данни за мястото (координатите) на произшествието, времето на авиационното произшествие и типът на ВС.

(3) След приключване на задачите по ал. 1 ръководителят прави контролна проверка за изпълнението на тези по ал. 1, т. 1 - 3, след което регистрира времето на изпълнение и изпълнителя.

(4) Когато постъпят допълнителни сведения, органът за ОВД на летището съобщава на противопожарната и на аварийно-спасителната служба на летището данни за броя на пътниците, авиационния оператор на ВС, наличието на гориво и опасни товари на борда, включвайки тяхното количество и месторазположение, ако е известно.

Чл. 52. Летищната администрация чрез летищния координационен център след получаване на информацията от органа за ОВД за авиационното произшествие извън територията на летището в петкилометровата зона на отговорност незабавно уведомява службите, посочени в плана за действие при произшествие с ВС в зоната на отговорност на летището.

Чл. 53. (1) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) Аварийно-спасителната и противопожарната служба на летището предприемат действия при авиационно произшествие в зоната на отговорност съвместно с местните структури на полицията и териториалните структурни звена на ГДПБЗН съгласно плана.

(2) Аварийно-спасителната и противопожарната служба на летището се осигуряват за действие при авиационно произшествие в зоната на отговорност на летището с материално-технически и човешки ресурси съгласно плана за мероприятията в случай на авиационно произшествие извън границите на летището.

(3) Аварийно-спасителната и противопожарната служба на летището

при авиационно произшествие в зоната на отговорност на летището:

1. се придвижват по предварително установени подходни пътища към мястото на произшествието извън границите на летището, координирайки маршрута с местната полиция;

2. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) уведомяват взаимодействащите териториални поделения на ГДПБЗН и други взаимодействащи органи и служби;

3. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) по време на придвижването съобщават на териториалните поделения на ГДПБЗН или искат информация за:

а) пункта на срещата и/или района за съсредоточаване;

б) персонала, участващ в аварийно-спасителните операции и задействаното оборудване;

в) всякаква друга необходима информация.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) Началникът на противопожарната служба на летището пристига в разпореждане на старшия началник на териториалните поделения на ГДПБЗН, обслужващи дадения район, и изпълнява неговите указания.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) Аварийно-спасителната и противопожарната служба на летището, териториалните поделения на ГДПБЗН и другите взаимодействащи органи и служби започват незабавни действия по спасяването при концентриране на силите и средствата в критичната зона на пожара.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) Аварийно-спасителната и противопожарната служба на летището, териториалните поделения на ГДПБЗН и другите взаимодействащи органи и служби предварително определят коя служба има най-ефективни средства и оборудване за гасене на пожари на ВС и/или в сградите и разпределят силите и средствата по целесъобразност. Предварително се договаря кой ще осъществява ръководството, ако в резултат на произшествието са повредени ВС и съоръжение на летището или друго съоръжение.

Чл. 54. В случай на авиационно произшествие извън зоната на отговорност на летището полицията и летищната служба за сигурност извършват дейностите по чл. 43.

Чл. 55. Ако в плана за взаимодействие между администрациите на

летището и околните общини е предвидено оказване на взаимна помощ в аварийни ситуации, съответните отговорни служители пристигат на мястото на произшествието и:

1. осигуряват функционирането на аварийния оперативен център на летището и подвижен команден пункт;

2. оказват помощ по искане и съгласувано с ръководещия операциите по ликвидиране последствията от произшествието извън границите на летището;

3. известяват:

а) авиационния оператор на ВС;

б) (отм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.);

в) сътрудника на авиационния оператор на ВС по въпросите на обществената информация;

г) центровете за спешна медицинска помощ;

д) митническите и имиграционните служби;

е) пощенски оператори;

4. предоставят медицинско оборудване и персонал.

Чл. 56. (1) В случай на авиационно произшествие извън зоната на отговорност на летището за разгръщане на дейността на медицинските служби отговарят местните административни власти.

(2) Летищната администрация, ако това е предвидено в плана за аварийно-спасителни работи, при поискване доставя част от наличното в летището медицинско имущество и оборудване и осигурява медицински работници за оказване на първа медицинска помощ.

Чл. 57. (1) В случай на авиационно произшествие извън зоната на отговорност на летището:

1. центровете за спешна медицинска помощ изпълняват задължението си по чл. 46;

2. (отм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.);

3. авиационният оператор на ВС извършва дейностите, определени в чл. 47;

4. Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна

администрация" осъществява дейностите по чл. 48;

5. отговорността за съобщенията за пресата се възлага на представителя на авиационния оператор на ВС, сътрудника по въпросите на обществената информация, назначен от местните административни власти, осъществяващи общото ръководство, и сътрудника по въпросите на обществената информация, назначен от летищната администрация.

(2) До завършването на всички аварийно-спасителни действия на мястото на произшествието при никакви обстоятелства не се допускат лица, които не участват в спасителните работи.

Раздел III

Обща тревога и местна аварийна готовност

Чл. 58. Участващите в плана за мероприятията в случай на аварийна обстановка в летището се уведомяват от ОВД за състоянието на "обща тревога", когато стане известно, че за ВС, приближаващо летището, е установено или има подозрение, че има такива неизправности, които могат да доведат до авиационно произшествие.

Чл. 59. При обявяване на "обща тревога" на летището службата за обслужване на въздушното движение:

1. определя категорията на аварийната ситуация с ВС;
2. обявява "обща тревога" и уведомява противопожарната служба и летищната администрация (координационния център) на летището, включително чрез "паникбутон";
3. съобщава по възможност следните сведения:
  - а) типа на ВС;
  - б) наличието и количеството на гориво на борда;
  - в) броя на пътниците, отбелязвайки пътници с увреждания;
  - г) характера на неизправността(-ите);
  - д) използваната ПИК;
  - е) времето за кацане;
  - ж) авиационния оператор на ВС, ако това е необходимо;

з) наличието на опасни товари на борда, вкл. количеството и месторазположението им, ако е известно.

Чл. 60. Органите, участващи в плана за мероприятията в случай на аварийна обстановка в летището, се привеждат в състояние на "местна аварийна готовност", когато стане известно, че за ВС, приближаващо летището, е установено или има основателно съмнение, че има определена неизправност, която в обикновени условия не би попречила да бъде извършено безопасно кацане.

Чл. 61. При обявяване на "местна аварийна готовност" на летището службата за обслужване на въздушното движение (по молба на командира на ВС или ако това е предвидено в местния план за действия) дава указания на противопожарната и аварийно-спасителната служба на летището да заемат предписаните в плана аварийни позиции до пистата, която се предполага, че ще бъде използвана, и съобщава по възможност сведенията по чл. 40, ал. 2.

Чл. 62. Другите органи при ликвидиране на последствията от авиационно произшествие при обявяване на "обща тревога" или "местна аварийна готовност" извършват дейностите, определени в раздел II.

Раздел IV

Аварийни ситуации на летището, несвързани с авиационно произшествие

Чл. 63. (1) В случай на аварийни ситуации на летището, които не са свързани с авиационно произшествие, редът и видът на действията при ликвидиране на последствията са същите като в раздел II с отчитане на местните и конкретните условия и необходимостта от участието на отделните служби.

(2) Летищната администрация осигурява планирането, организацията и провеждането на аварийно-спасителни и противопожарни действия на територията на летището (например за действия при пожари в терминалите, складовите стопанства за горивно-смазочни материали, хангарите, различните производствени зони).

(3) Летищната администрация осигурява възможност за бързо оказване на спешна медицинска помощ за пътници, клиенти и работещи в рамките на медицинското осигуряване на полетите.

Чл. 64. (1) При незаконна намеса срещу гражданското въздухоплаване действията се планират и провеждат съгласно разработените мероприятия за действие при незаконни актове срещу гражданската авиация в програмата за авиационна сигурност.

(2) Въздухоплавателно средство, намиращо се под заплаха от акт на незаконна намеса, се разполага на изолирана стоянка до нормализация на обстановката. Стоянката се намира на разстояние не по-малко от 100 m от стоянките на другите ВС, зданията и зоните за обществено ползване. В случай на необходимост от срочно евакуиране на пътници се допуска използването на бордови стълби и надувни съоръжения.

(3) Ако се наложи провеждане на аварийно-спасителни и противопожарни действия вследствие на акт на незаконна намеса, аварийно-спасителните служби според обстановката действат или по реда по раздел II, или по плана по ал. 1.

Чл. 65. (1) В случай на произшествие с ВС, превозващо опасни товари (взривни вещества, възпламеняващи се и невъзпламеняващи се газове под налягане, възпламеняващи и огнеопасни течности, възпламеняващи се твърди вещества, окисляващи материали, отровни вещества, радиоактивни материали, разяждащи вещества, етиологични агенти, раздразващи вещества и др.), авиационният оператор на ВС е задължен във възможно най-кратък срок да осведоми за това летищната администрация.

(2) За случаи на произшествие с опасни товари, които могат да причинят травми или да увредят здравето на пътниците или аварийно-спасителния персонал (особено на радиоактивни, етиологични и токсични материали), се предприемат специални мерки, които се осигуряват от летищната администрация с привличане на специално обучен персонал.

(3) При предположение за наличие на радиоактивни материали при условията по ал. 2 се спазват следните общи правила:

1. незабавно се уведомява предвиденото в плана подразделение на Гражданската защита за изпращане на група за радиологично изследване;

2. изолират се лицата, които биха могли да имат контакт с радиоактивните материали, до преглеждането им от лекар от групата за радиологично проучване;

3. предизвикващите подозрение материали се маркират и не се докосват до извършване на дозиметричен контрол; дрехите и инструментите, използвани на мястото на произшествието, се слагат отделно до проверката от аварийната група за радиологично изследване;

4. не се употребяват храна и вода, които биха могли да имат допир с материалите на мястото на произшествието;

5. на мястото на произшествието действа единствено екипиран в зависимост от конкретните условия персонал;

6. незабавно се уведомяват болниците, предвидени в плана за опасността от радиоактивно облъчване, с цел оборудване на зони за дезактивация.

(4) При произшествия, свързани с етиологични и токсични материали, не се употребяват храни и вода, които биха могли да имат допир с тези материали. Незабавно се известяват медицинските служби и ветеринарните органи.

(5) Лицата, получили увреждания или подложени на въздействието на опасните товари, се извеждат от мястото на произшествието и възможно най-бързо се транспортират за дезактивация и специализирана помощ в болницата, предвидена в плана.

Чл. 66. (1) Планът за действие при аварийни ситуации предвижда и действия на аварийно-спасителните и противопожарните служби по време и след земетресение или наводнение, довели до производствени аварии, заплашващи здравето и живота на хора, или ограничаващи експлоатацията на летището.

(2) В плановете се предвиждат специални мерки за свеждане до минимум на щетите и най-бързото възобновяване на полетите на ВС.

Раздел V

Стационарен аварийен център и подвижен команден пункт

Чл. 67. (1) На всяко летище в случай на аварийна ситуация се организира стационарен аварийен център, а за оперативно наблюдение и ръководство от летищната администрация на аварийно-спасителните действия на мястото на авиационното произшествие/ инцидент - и подвижен команден пункт.

(2) Стационарният аварийен център се разполага така, че да осигурява добър обзор на работната площ и изолираните стоянки на ВС.

(3) Стационарният аварийен център:

1. подпомага ръководителя на подвижния команден пункт;
2. е координационен пункт в случай на акт на незаконна намеса върху ВС и заплахата от прилагане на взривни устройства;
3. действа денонощно.

(4) Стационарният аварийен център се снабдява с комуникационно оборудване за гласова връзка.

Чл. 68. (1) Подвижният команден пункт е транспортно средство с висока проходимост, което:

1. управлява взаимодействието на лицата и службите, провеждащи аварийно-спасителните действия;
2. действа през цялото времетраене на авиационното произшествие.

(2) В случай на аварийна ситуация на летище подвижният команден пункт е сборен пункт на ръководителите на взаимодействащите органи за получаване и разпространяване на информация и вземане на решения по предприеманите аварийно-спасителни операции.

(3) Мястото на подвижния команден пункт се обозначава с отличителен знак, като флаг на квадрати, цветен конус, балон или сигнална лампа. Пунктът се осигурява с карти, схеми, оборудване за свързка с всички органи, участващи в ликвидирането на последствията от аварийната ситуация, и се комплектова с личен състав за водене на комуникациите. Свързочното и електронното оборудване за осигуряване на подвижния команден пункт се проверяват периодично в зависимост от местните условия съгласно плана.

(4) При необходимост в зависимост от типа на аварийната ситуация в летището се организира помощен команден пункт. Помощният команден пункт има комуникативна връзка със стационарния аварийен център.

Глава пета

ПЛАНИРАНЕ НА МЕРОПРИЯТИЯ В СЛУЧАЙ НА АВАРИЙНА ОБСТАНОВКА НА

ЛЕТИЩЕТО

Раздел I

Общи положения

Чл. 69. (1) Експлоатацията на летище (летищна или вертолетна площадка) се разрешава по реда на Наредба 20 от 2006 г. за удостоверяване експлоатационната годност на граждански летища, летателни площадки, системи и съоръжения за наземно обслужване, за лицензиране на летищни оператори и оператори по наземно обслужване и за достъпа до пазара по наземно обслужване в летищата (обн., ДВ, бр. 101 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 49 от 2007 г.) само ако има изготвен, съгласуван, договорно и ресурсно осигурен план за действията в случай на аварийна обстановка на летището.

(2) Планът за действията в случай на аварийна обстановка на летището определя задълженията и действията на персонала, органите и службите, вземащи участие в провеждането на аварийно-спасителни работи на летището.

(3) Планът осигурява координация на действията и мерките, предприемани от летищната администрация и летищните служби и от взаимодействащите органи и организации.

(4) Планът осигурява:

1. последователен и ефективен преход от нормална дейност към аварийно-спасителни операции;
2. разпределението на задълженията на персонала, участващ в аварийно-спасителните работи и другата дейност по време на аварийната ситуация;
3. действията на ръководния състав за разрешаване на осъществяването на планираните дейности;
4. координацията на действията по ликвидиране на последствията от аварийната ситуация;
5. безопасното осъществяване на полетите на ВС или най-бързото им възобновяване.

Чл. 70. (1) Планът за действията в случай на аварийна обстановка на летището се изготвя от летищната администрация и предвижда:

1. определяне на задълженията на летищната администрация и

други служби и органи;

2. осигуряване на средства и канали за комуникация за осъществяване на стъпаловидна система на известяване, която се поддържа денонощно и включва списък от лица, отговарящи за известяването;

3. организиране на летището в случай на аварийна обстановка на стационарен аварийен оперативен център и подвижен команден пункт;

4. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) осигуряване на помощта на териториалните поделения за противопожарна дейност, полицията, жандармерията, центровете за спешна медицинска помощ и други взаимодействащи служби;

5. определяне на функциите на органа за ОВД в аварийна обстановка;

6. даване на указания за изпълнение на работите по ликвидация на последствията от авиационно произшествие/инцидент.

(2) В плана за мероприятията се определя и ролята, която би могло да има духовенството за оказването на морална поддръжка на пострадалите в авиационното произшествие и техните роднини и близки.

(3) Примерна структура на план за действията в случай на аварийна обстановка на летището е дадена в приложение 12.

(4) Планът за действията в случай на аварийна обстановка на летище задължително се подлага на критичен анализ и евентуално преразглеждане на реда за взаимодействие в 7-дневен срок след провеждане на тренировка или фактическо произшествие/инцидент.

Раздел II

Тренировки в случай на аварийна обстановка на летището

Чл. 71. (1) За тренировка на участниците в аварийно-спасителните групи и служби в аварийния план на летището задължително се предвиждат мероприятия по вдигане в готовност "по тревога" на целия персонал, способен да окаже помощ в ликвидирането на последствията от произшествието.

(2) Целта на тренировката в случай на аварийна ситуация на

летището е осигуряването на достатъчна ефективност на:

1. разгръщането на задействания персонал;
2. плановете за мероприятия и процедури в случай на аварийна обстановка на летището на различните служби;
3. аварийното оборудване и комуникациите;
4. взаимодействието между участващите лица и служби.

Чл. 72. (1) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) По плана за мероприятията в случай на аварийна обстановка на летището се извършва проверка на действията на всички средства, служби и органи, както следва:

1. ежегодно – тренировка с всички летищни служби;
2. на две години – пълномащабна тренировка.

(2) След провеждане на пълномащабното учение ръководителят му извършва внимателен разбор с анализ на резултатите.

(3) По плана за действията в случай на аварийна обстановка на летището ежесечно се провеждат специализирани учения за проверка на възможностите на аварийно-спасителните групи и противопожарната и другите служби и органа за ОВД и за проверка и изясняване на възможностите на отделни елементи на плана.

(4) Най-малко веднъж годишно се провеждат и пълномащабни учения с участието на координационния комитет по изпълнение на плана за действията в случай на аварийна обстановка на летището, като тези учения се провеждат независимо от тези по ал. 1 и 3.

Чл. 73. (1) При планиране на пълномащабни учения в случай на аварийна обстановка летищната администрация осигурява участието на всички взаимодействащи служби и органи, разположени на територията на летището и близките райони, съгласно общия план за действията.

(2) Подготовката за пълномащабно учение започва най-малко 90 дни преди началото на учението. Примерен календарен план за подготовката на пълномащабно учение е даден в приложение 13.

(3) Летищната администрация определя група от наблюдатели, която наблюдава и изготвя обективен анализ на целия ход на учението. За членове на групата за наблюдение се избират добре запознати с дейностите по ликвидиране на последствията от

произшествия с голям брой пострадали.

Глава шеста

ОТСТРАНЯВАНЕ НА ВС, КОЕТО НЕ МОЖЕ ДА СЕ ПРИДВИЖВА САМОСТОЯТЕЛНО

Чл. 74. (1) Летищната администрация, собственикът или летищният оператор изготвя предварително план за действия при необходимост от отстраняване на ВС, което не може да се придвижва самостоятелно.

(2) Летищната администрация разработва и съгласува с авиационния оператор действията за отстраняване от летателното поле на ВС, което не може да се придвижва самостоятелно.

(3) Летищната администрация определя координатор, отговорен за изпълнение на действията по ал. 2.

Чл. 75. (1) Отговорността и контролът на операциите по изтегляне на ВС от летателното поле се поемат и носят от авиационния оператор на това ВС.

(2) Когато авиационният оператор е получил разрешение от упълномощения по разследването на авиационното произшествие и в течение на повече от два часа след приключване на аварийно-спасителни действия или в течение на повече от 30 min след установяване на невъзможността от самостоятелно придвижване на ВС не предприеме действия за отстраняването на ВС, летищната администрация предприема съответни мерки съгласно плана за освобождаване на летателното поле.

Чл. 76. (1) Действията за отстраняване от летателното поле на ВС, което не може да се придвижва самостоятелно, включват:

1. осигуряване на необходимите специалисти и технически средства за провеждане на операциите по отстраняването;
2. само мерки, съгласувани с ГД "ГВА" и комисията за разследване на авиационни произшествия.

(2) Действията по ал. 1 включват и:

1. изготвяне на списък с оборудването (с информация за разположението му, времето за достигане до летището) и персонала, с които може да се разполага при провеждане на операции по отстраняването;

2. предоставяне на информация за пътищата за достъп до всяка част на летището с отчитане на ограниченията от далекопроводи и други препятствия;
3. предоставяне на карти с координатна мрежа за използване по време на операциите;
4. осигуряване на средствата за обезпечаване безопасността на операциите;
5. създаване на условия за бързо получаване на комплекти ремонтно-възстановително оборудване, намиращо се на други летища;
6. изготвяне данни на производителя относно отстраняването на съответните типове ВС, които обикновено се обслужват на летището;
7. изготвяне на информация за наличната работна сила за прокарване на пътища и изпълнение на други помощни работи;
8. предоставяне на разчети и техника за източване на наличното гориво;
9. осигуряване на специално работно облекло за участниците;
10. създаване на условия за бързо пристигане на лицата, заети с разследване на произшествието.

Чл. 77. Летищната администрация е длъжна да разполага на летището с оборудване с общо предназначение за отстраняване от летателното поле на ВС, което не може да се придвижва самостоятелно, съгласно приложение 14.

Глава седма

ПЕРСОНАЛ

Чл. 78. (1) Персоналът, участващ в аварийно-спасителната защита на летището, се класифицира, както следва:

1. професионален - чиято основна професия и задължения са свързани с аварийно-спасителни и противопожарни действия;
2. непрофесионален - който допълва по пътя на съвместяването на професии професионалния състав и действа в негова помощ.

(2) Професионалният и непрофесионалният персонал са:

1. основен - необходим за изпълнение на аварийно-спасителните и противопожарните действия;

2. резервен - необходим за подпомагане на основния персонал.

(3) На професионалния персонал могат да бъдат възлагани и други функции и задачи, при положение че тяхното изпълняване не пречи за оперативното разгръщане на силите и средствата в аварийна обстановка или ограничава техните функции по провеждането на задължителната подготовка, тренировка, инспектиране или техническо обслужване.

Чл. 79. (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) (1) Необходимият професионален персонал за противопожарната служба на летището се определя въз основа на следните критерии:

1. противопожарните аварийно-спасителни автомобили се комплектоват с личен състав така, че по време на аварийна ситуация персоналят да осигури оптималното ползване и подаване на основните гасителни вещества, но не по-малко от трима професионалисти (шофьор и двама пожарникари) на автомобил по време на дежурството;

2. на противопожарните аварийно-спасителни автомобили се осигурява непрекъснато дежурство от професионален състав при денонощно работещо летище, а летища с работно време, по-малко от 24 часа, съгласуват графици на аварийно-спасителните групи с ГД "ГВА";

3. в противопожарната служба на летищата, в които се осигурява дежурство на два и повече противопожарни аварийно-спасителни автомобила, се осигуряват началници на дежурни смени;

4. за пожаропрофилактична дейност и контрол по спазване на противопожарните изисквания в района на летищата от VII до X категория – един професионалист;

5. противопожарната служба в летищата от VI и VII категория се ръководи от началник, а от VIII до X категория се ръководи от началник и заместник.

(2) Летищната администрация по чл. 48, ал. 3, буква "г" от Закона за гражданското въздухоплаване осигурява пожарната безопасност на гражданските летища за обществено ползване, както и поддържането и обслужването на уреди, съоръжения и системи, свързани с пожарната безопасност.

(3) Дейностите по ал. 2 могат да се осъществяват чрез:

1. Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" при Министерството на вътрешните работи при условията на чл. 128 от Закона за Министерството на вътрешните работи;

2. летищната администрация, когато същата притежава разрешение за извършване на дейността по смисъла на чл. 129 от Закона за Министерството на вътрешните работи;

3. юридическо лице – търговец, притежаващо разрешение за извършване на дейността по смисъла на чл. 129 от Закона за Министерството на вътрешните работи и Наредба 8121з-531 от 2014 г. за реда и условията за осъществяване на дейности по осигуряване на пожарна безопасност на обекти и/или поддържане и обслужване на уреди, системи и съоръжения, свързани с пожарната безопасност, от търговци и контрола върху тях (обн., ДВ, бр. 78 от 2014 г.; изм., бр. 101 от 2014 г.).

Чл. 80. Непрофесионалният персонал се определя на основата за оптимално използване на противопожарната и другата аварийно-спасителна техника в територията на летището или извършване на аварийно-спасителни дейности.

Чл. 81. В противопожарната служба на летището се назначават физически и психически здрави лица, притежаващи:

1. висше образование за ръководния състав и средно - за изпълнителския;

2. професионална квалификация за осъществяване на пожарна безопасност.

Чл. 82. (1) В здравните служби на летищата от I до V категория се осигурява непрофесионален персонал, а на тези от VI до X категория - професионален и непрофесионален.

(2) Професионалният персонал на медицинска служба на летището се определя въз основа на следните критерии:

1. на летището се осигурява непрекъснато дежурство от един лекар и медицински специалист;

2. на автомобилите за спешна медицинска помощ се осигурява най-малко един лекар и медицински специалист;

3. в летищата от VI до X категория се назначава началник на

медицинската служба.

(3) Числеността на непрофесионалния персонал на медицинските служби на летищата се определя така, че да се изпълняват изискванията по тази наредба.

Чл. 83. (1) Участниците в аварийно-спасителните работи са обучени за оказване на долекарска медицинска помощ.

(2) На летища от VI до X категория непрекъснато действа медицинска служба, състояща се най-малко от лекар и медицинска сестра.

Чл. 84. (1) Летищната администрация осигурява квалификацията на персонала, обхванат в плана за аварийно-спасителните мероприятия, по програми, одобрени от ГД "ГВА".

(2) Квалификационната подготовка на персонала по ал. 1 се осъществява в авиационен учебен център, получил свидетелство от ГД "ГВА" по реда на Наредба 27 от 2000 г. за авиационните учебни центрове (обн., ДВ, бр. 32 от 2000 г.; доп., бр. 85 от 2001 г., бр. 22 от 2007 г.; изм., бр. 40 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 47 от 2008 г.; изм., бр. 14 от 2009 г.).

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Аварийно-спасителна служба" е орган на летищната администрация, отговарящ за осигуряване и осъществяване на аварийно-спасителните операции на летището.

2. "Авариен оперативен център" е определена зона от летището, която се използва за осигуряване и координация на операциите при аварийна обстановка на летището.

3. "Аварийна ситуация" е ситуация, налагаща провеждането на аварийно-спасителни и/или противопожарни действия.

4. "Авиационен инцидент" е събитие, различно от авиационното произшествие и свързано с използването на ВС, което влияе или може да повлияе върху безопасността на експлоатацията му.

5. "Инцидент с опасни товари" е събитие, което не е злополука с опасни товари, отнасящо се до или свързано с превозването на опасни товари по въздуха, случило се не задължително на борда на ВС, в резултат на което лице получава телесна повреда, нанася се

повреда на имущество, възниква пожар, повреда, изсипване, изтичане на течност или радиация или друго явление, свидетелстващо, че целостта на опаковката не е съхранена. Всяко събитие, свързано с превозването на опасни товари, което създава сериозна заплаха за ВС или намиращите се на борда му хора, също се счита, че представлява инцидент с опасни товари.

6. "Осигуряване" по смисъла на тази наредба означава, че летищата разполагат със съответните технически средства, оборудване, материали и персонал независимо от пътя на осигуряване (собствена наличност, наети под наем или друга форма на осигуряване).

7. "Време за разгръщане" е времето от извикването на аварийно-спасителната и противопожарната служба до момента на започване на гасенето.

8. "Външен периметър" е зоната извън границите на вътрешния периметър, предназначена за предоставяне на незабавна оперативна помощ при аварийни обстоятелства, достъпът до която е забранен за външни лица.

9. "Вътрешен периметър" е зоната, достъпът до която е забранен с цел осигуряване безопасността на аварийно-спасителните работи (в т.ч. незабавното преминаване на аварийно-спасителния персонал и транспортните средства) и за осигуряване на ефективно управление, комуникация и координация.

10. "Зона за съсредоточаване" е предварително определена стратегически разположена зона, където при аварийни обстоятелства могат да се намират помощният персонал, транспортните средства и друго оборудване.

11. "Инцидент" е всяко събитие, освен авиационно произшествие, свързано с използване на ВС, което влияе или може да повлияе върху безопасността на експлоатацията.

12. "Команден пункт" е място, където се информират за обстановката органите, пристигащи за ръководство на отделните видове работи.

13. "Местна аварийна готовност" е състояние на органите, включени в плана от мероприятия за случай на аварийни обстоятелства на летището, при което е станало известно, че приближаващото се към летището ВС е установило или има подозрение, че има определена неизправност, която не би попречила в обикновени условия да се

извърши безопасно кацане.

14. "Обща тревога" е състояние на органите, включени в плана от мероприятия в случай на аварийни обстоятелства на летището, при което е станало известно, че ВС, приближаващо се към летището, е установило или има подозрение, че има такива неизправности, които могат да доведат до авиационно произшествие.

15. "План-мероприятия в случай на аварийни обстоятелства на летището" е план, определящ реда за координация на действията на различни летищни служби и други органи от околните на летището райони, които биха могли да окажат помощ в случай на аварийни обстоятелства на летището или в околността му.

16. "Пълномащабни учения в случай на аварийни обстоятелства" е разгръщане и използване на всички ресурси, които ще бъдат налични и ще бъдат задействани при реални аварийни обстоятелства.

17. "Ръководител на мястото на произшествието" е лице, назначено да ръководи цялата аварийно-спасителна операция.

18. "Сортиране" е сортиране и класификация на пострадалите с цел определяне реда за оказване на помощ и транспортиране.

19. "Специализирани учения в случай на аварийни обстоятелства" са учения, когато един или няколко специализирани органа обработват в пълен обем действията или тренират по своята специалност.

20. "Служба" е термин за означаване на орган или лице, независимо от административната му подчиненост, осъществяващо съответни функции във връзка с аварийно-спасителното осигуряване на полетите.

21. "Тренировка" е изпробване на плана и анализ на резултатите с цел повишаване ефективността му.

22. (Нова – ДВ, бр. 51 от 2015 г.) "Зона за сигурност страна въздух" е зоната за придвижване на летището, прилежащите терени и сгради или части от тях, достъпът до които е ограничен.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Плановете по чл. 74 се изготвят/актуализират в двумесечен срок от влизането на наредбата в сила.

§ 3. Тази наредба се издава на основание чл. 141, ал. 6 във връзка с § 6 от Закона за гражданското въздухоплаване.

§ 4. Тази наредба отменя Наредба 3 от 1996 г. за аварийно-спасителното осигуряване на полетите в гражданските летища (ДВ, бр. 57 от 1996 г.).

§ 5. Контролът по прилагането на наредбата се осъществява от Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация".

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба 3 от 2009 г. за аварийно-спасителното осигуряване на гражданските летища (ДВ, бр. 51 от 2015 г.)

§ 20. Навсякъде в наредбата абревиатурата "НСПБЗН" се заменя с "ГДПБЗН".

.....

.....

Приложение 1

към чл. 1, ал. 3

Основни типове авиационни инциденти

1. Отказ на двигател. Откази на повече от един двигател на едно и също ВС, а също откази, които не се ограничават с двигател, с изключение на повреда на лопатките на компресора и лопатковия венец на турбината.
2. Пожари. Пожари по време на полет, включително запалване на двигател, които са се разпространили и извън границите на двигателя.
3. Събития, свързани с безопасното прелитане над препятствия и над намиращата се отдолу местност. Произшествия, които са довеждали до опасност от сблъскване или до фактическо сблъскване със земята или с препятствия.
4. Влошаване на устойчивостта и управляемостта по време на полет. Събития, които са предизвикали трудности при управлението на ВС, например откази на системите на ВС, метеорологични явления, излизане извън границите

на утвърдената област от режими на полет.

5. Инциденти при излитане и кацане. Такива събития, като недолитане до пистата за излитане и кацане (ПИК), излизане зад края или извън страничните граници на ПИК, кацане с прибран колесник.

6. Инциденти при рулиране и на земята. Такива събития, като излизане на ВС извън носещата повърхност на перона или пътеките за рулиране, сблъсквания между ВС и ВС или между ВС и подвижно или неподвижно препятствие.

7. Загуби на работоспособност от летателния екипаж. Неспособността на който и да е член на летателния екипаж, чието присъствие в кабината е необходимо, да изпълнява определените му задължения вследствие на влошаване на здравословното му състояние.

8. Разхерметизация. Разхерметизация, довела до аварийно снижение.

9. Опасно сближаване и други инциденти, свързани с въздушното движение. Опасни сближавания и други опасни инциденти, свързани с въздушното движение, вкл. погрешни процедури или откази на оборудване.

Приложение 2

към чл. 22, ал. 1, т. 1

и чл. 24, ал. 2

Определяне категорията на летището

1. По табл. 1 се оценява категорията според дължината на тялото на ВС с най-дълго тяло, обикновено използващо даденото летище.

2. Ако максималната широчина на тялото на ВС, отразена в колонка 3 на табл. 1, е по-голяма от максималната широчина на тялото на ВС, съответстващо на определената по т. 1 категория, категорията на аварийно-спасителна защита на летището се определя с единица по-висока от определената по т. 1.

Таблица № 1

Категория на аварийно-спасителна защита на летището

Категория на летището	Обща L (m) дължина на самолета	Максимална широчина на тялото на самолета (m)
1	$0 < L < 9$	2
2	$9 \leq L < 12$	2
3	$12 \leq L < 18$	3
4	$18 \leq L < 24$	4
5	$24 \leq L < 28$	4
6	$28 \leq L < 39$	5
7	$39 \leq L < 49$	5
8	$49 \leq L < 61$	7
9	$61 \leq L < 76$	7

Приложение 3

към чл. 25, ал. 1

Таблица № 2

Зависимост на категорията на вертолетната площадка от габаритната дължина на вертолета

Категория на вертолетната площадка	Габаритна дължина на вертолета L (m), вкл. опашната греда и носещия винт
H1	$L < 15$
H2	$15 \leq L < 24$
H3	$24 \leq L < 35$

Приложение 4

към чл. 26, ал. 1

Таблица № 3

Противопожарни аварийно-спасителни автомобили

Категория на летището	Аварийно-спасителни и противопожарни транспортни средства
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	2
7	2
8	3
9	3
10	3

Таблица № 4

Минимални технически характеристики на противопожарните аварийно-спасителни автомобили

Техническа характеристика	Противопожарен аварийно-спасителен автомобил с вместимост до 4500 l вода	Противопожарен аварийно-спасителен автомобил с вместимост над 4500 l вода
1	2	3
1. Ускорение	От 0 до 80 km/h за 25 s	От 0 до 80 km/h за 40 s
2. Максимална скорост	105 km/h	100 km/h
3. Подаване на вода и пена по време на движение	Да	Да
4. Наличие на съд за пенообразувател с вместимост в съответствие с наличната вода	С вместимост в съответствие с наличната вода	С вместимост в съответствие с наличната вода
5. Пълноприводна система	Да	Да
6. Минимален ъгъл на подхождане и оттегляне	30 °	30 °
7. Минимален ъгъл на наклон (в неподвижно състояние)	30 °	28 °

Приложение 5
към чл. 26, ал. 2

Таблица № 5

Максимално количество вода, основни и помощни пожарогасителни вещества

Категория	Основни пожарогасителни вещества				Помощни пожарогасителни вещества		
	Пяна	Пяна	Пожарогасителен прах	Газови	CO ₂		
Характеристика	Характеристика	тип	"В" и прах	пожарогасителни			
а	тип "А" (флуоропротеинова)			състави			
Разход на разтвор пяна, l/min	на Вода на	Разход на разтвор на пяна, l/min					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	350	350	230	230	45	45	90
2	1000	800	670	550	90	90	180
3	1800	1300	1200	900	135	135	270
4	3600	2600	2400	1800	135	135	270
5	8100	4500	5400	3000	180	180	360
6	11800	6000	7900	4000	225	225	450
7	18200	7900	12100	5300	225	225	450
8	27300	10800	18200	7200	450	450	900
9	36400	13500	24300	9000	450	450	900
10	48200	16600	32300	11200	450	450	900

Приложение 6
към чл. 29, ал. 2

Таблица № 6

Еквивалентни количества за замяна на основни с помощни пожарогасителни вещества

Количество вещество	помощно пожарогасително	Еквивалентно количество вода за производство на пяна
1 kg пожарогасителен прах или газов пожарогасителен състав или 2 kg CO ₂	1 l вода за производство на пяна с характеристика тип "А"	0.66 l вода за производство на пяна с характеристика тип "В"

Забележка. Количеството на водата, необходимо за образуване на пяна, е определено на основа нормата за разхода за образуване на пяна и съставлява 8,2 l/min/m² за пяна, отговаряща на характеристиките за равнище "А", и 5,5 l/min/m² за пяна, отговаряща на характеристиките за равнище "В".

Приложение 7
към чл. 30, ал. 3

Таблица № 7

Норми за разход на основни пожарогасителни вещества за покриване на пистата с пяна

Характеристики	Отказ на носов	на Кацане с 4-двигателни

колесник

1	2	3	4	5	6
Широчина ивицата	на 8 м	12	12	23 м (заб. 2)	23 м (заб. 3)
Дължина ивицата	на 450 м	600	750	750	900
Площ на ивицата	3600 м ²	7200 м ²	9000 м ²	17250 м ²	20700 м ²
Вода	14400 л	28800 л	36000 л	69000 л	82800 л
Пенообразувател 3%	432 л	864 л	1080 л	2070 л	2484 л
6%	864 л	1728 л	2160 л	4140 л	4968 л

Забележки:

1. Тези норми са основани на използването на вода при минимален разход 4 л/м². Приблизителният еквивалент на дебелината на пенната възглавница е 5 см за коефициент на разширяване 12 и 3,8 см за коефициент на разширяване 8.
2. Широчината на ивицата, покрита с пяна, е достатъчна, за да покрие разстоянието между външните двигатели на повечето 4-двигателни витлови самолети.
3. Широчината на ивицата, покрита с пяна, е достатъчна, за да покрие разстоянието между външните двигатели на повечето 4-двигателни реактивни самолети.
4. Ако системата за дозиране на пяната, която се използва, е настроена за работа с разтвори, чиято концентрация е повече от 3 и 6 %, количеството пенна течност трябва да бъде съответно увеличено.
5. Поради различия в работата на различните дозираци устройства, неточната дозировка на течния пенен концентрат и различните характеристики на местните водоснабдителни източници по правило е целесъобразно да се увеличи количеството на течен концентрат до равнище, което превишава теоретичните норми за разход, заменяйки 6-процентния течен концентрат с 10-процентен и 3-процентния с 5-процентен.

Приложение 8
към чл. 32, ал. 1

Таблица № 10

Минимални количества основни помощни пожарогасителни вещества за вертолетни площадки

Категория на вертолетната площадка	Основни пожарогасителни вещества					Допълнителни пожарогасителни вещества				
	Пяна тип "В"		Газови пожарогасителни състави			CO ₂ , kg				
	Разход на разтвор на пяна, l/min	Пожарогасителен прах, kg	Газови пожарогасителни състави, kg							
1	2	3	4	5	6					
H1	500	250	23	23	45					
H2	1000	500	45	45	90					
H3	1600	800	90	90	180					

Приложение 9
към чл. 34, ал. 1

Минимално количество основно оборудване на противопожарен аварийно-спасителен автомобил

Таблица № 12

№	Оборудване	Количество
		о
1	2	3
1	Шлангове на съединител "Щорц"- 75 mm	10 бр.
	- 52 mm	10 бр.
2	Смукателни тръби със съединители и дължина 8 м.	1 бр.
3	Съединителна тръба със съединител "Щорц"- 75 mm и дължина 8 m	1 бр.
4	Комбинирани струйници за сбита и разпръсната струя с кран-75 mm	2 бр.
	-52 mm	3 бр.
5	Пеногенератор 120	2 бр.
6	Стълба (в зависимост от височината на ВС от 10 до 12 m)	1 бр.
7	Стълба щурмова	1 бр.
8	Разклонител шлангов противопожарен трипътен	2 бр.
9	Променител 75 x 52 mm	3 бр.
10	Стойка водоземателна комбинирана с ключ	1 бр.
11	Пожарогасители с прах 12 kg	1 бр.
	CO ₂ 5 kg	2 бр.
12	Противопожарно одеяло	1 бр.
13	Брадва голяма аварийна незаклинваща се	1 бр.
14	Боти диелектрични	2 бр.
15	Въже спасително с карабина 20 m	2 бр.
16	Въже за разузнаване 100 m	1 бр.
17	Ключ за съединител универсален	2 бр.
18	Клещи - диелектрични до 1 KV	1 бр.
19	Клещи ножици за стомана ? 10mm	1 бр.
20	Килимче - диелектрично	1 бр.
21	Лопата	2 бр.
22	Аптечка за първа помощ	1 бр.
23	Мегафон	1 бр.
24	Облекло топлозащитно метализирано	1 бр.
25	Пневматична възглавница за повдигане и освобождаване	1 бр.
26	Прожектор мобилен - 12 V (24 V)	1 бр.
27	Ръкавици гумени - диелектрични	2 чифта
28	Сигнална уредба за специален режим на движение с високоговорещо устройство	1 бр.
29	Теглич твърд	1 бр.
30	Хидравлични режещи и разлепващи инструменти, автоматични комплект	- 1 бр.
31	Чук 1-2 kg	1 бр.
32	Щанга стоманена малка (кози крак)	1 бр.

Приложение 10
към чл. 34, ал. 3

Минимално количество противопожарно аварийно - спасително оборудване, съхранявано в противопожарната служба на летището

Таблица № 13

№	оборудване	брой
1	2	3
1	Диморефулър	1 бр.
2	Електрогенератор	1 бр.
3	Компресор за пълнене на бутилки за въздушни дихателни апарати	1 бр.
4	Електрическа помпа потопяема с накрайник 75 mm и дебит не	1 бр.

	по-малък от 10 l/s	
5	Прожектор 220V	1 бр.
6	Електрически удължител с монофазен и трифазен разпределител	1 бр.
7	Къртач за бетон или ударна пробивна машина (комплект)	1 бр.
8	Мрежа с рамки за ПГВ 120	30 бр.
9	Скоби за водни съединения"- 75 mm	20 бр.
	- 52 mm	20 бр.
	- 75 mm	20 бр.
	- 110 до 150 mm	20 бр.
10	Осветителен апарат с ДВГ - носим	1 бр.
11	Уплътнители за съединители"- 75 mm	20 бр.
	- 52 mm	20 бр.
12	Бутилки за въздушни апарати	50% от тези на дежурство
13	Апарат пламъчен за рязане на метал	1 бр.
14	Ключ водопроводен до 2 цола над два цола	1 бр.
15	Лост стоманен до 2 m	1 бр.
16	Лък за ръчна ножовка с 2 листа	1 бр.
17	Хидроелеватор (плиткосмукач)	1 бр.
18	Ъглошлайф с ДВГ в комплект с 4 диска за метал и неметал	1 бр.

Приложение 11
към чл. 38, ал. 9

Номенклатура на медицинското оборудване и необходимото количество като
процент от броя на пострадалите по табл. 14

1. Носилки, приспособени към най-използваните автомобили за бърза помощ - 100%.
2. Дюшеци за обездвижване при травми на гръбначния стълб - 10 %.
3. Гърбодържатели, използвани при травми на гръбначния стълб - 10 %.
4. Шини, обикновени или надуваеми, за счупвания от различен тип - 50 %.
5. Комплекти за първа медицинска помощ - амбу и респиратор, кислородна бутилка, есмархи и превързочни материали и тампони за кръвоспиране - 50 %.
6. Комплекти за реанимация, прибори за интубиране, аспиратор, системи за вливания с интравенозни катетри (напр. "Abu Cat"), спринцовки и игли, животоспасяващи елементи, респиратор, кислородна бутилка и превързочни материали - 20 %.
7. Апаратура за проследяване, поддържане и възстановяване на жизнените функции - ЕКГ апарат, синхронизиран дефибрилатор, автоматично кислородно подаване (включително и подналягане), стационарна - 1 бр., и подвижно - 2 бр.
8. Полиетиленови торби за кадаври - 75 % - 100 %.

Приложение 12

Примерно съдържание на плана за действията в случай на аварийна
обстановка на летището

Раздел 1. Номера на аварийните телефони

1. служби от управление на въздушното движение;
2. служби ПАБ;
3. аварийно-спасителни служби;
4. полиция;
5. служби за сигурност и защита;
6. здравна служба:
  - а) центрове за спешна медицинска помощ;
  - б) болници;
  - в) лекари - служебни (домашни);
7. авиационни оператори;
8. упълномощени държавни органи;
9. органи на Гражданска защита;
10. други взаимодействащи органи съгласно плана.

Раздел 2. Авиационно произшествие на летището

1. действие на службите за управление на въздушното движение (летищен диспечерски пункт или летищната служба за полетна информация);
2. действия на аварийно-спасителните служби;
3. действия на служби ПАБ;
4. действия на полицията и органите за безопасност;
5. действия на летищната администрация:
  - а) автомобили за съпровождане;
  - б) техническо обслужване;
6. действия на здравната служба:
  - а) болници;
  - б) центрове за спешна медицинска помощ;
  - в) лекари;
7. действия на авиационния оператор на даденото ВС;
8. действия на аварийния оперативен център и подвижния команден пункт;
9. действия на упълномощените държавни органи;
10. комуникации (авариен оперативен център и подвижен команден пункт);
11. действия на органите, привлечени за участие в съответствие със съгласувания план за взаимопомощ в аварийна обстановка;

12. действия на транспортните органи (наземен, морски и въздушен транспорт);

13. действия на сътрудника (сътрудниците) на службата за информация на обществеността;

14. действия на противопожарната служба на летището в случай на пожар в зданията;

15. действия на всички други органи.

Раздел 3. Авиационно произшествие извън територията на летището в петкилометровата зона

1. действия на службите за управление на въздушното движение (на летищния диспечерски пункт или на летищната служба за информация на полетите);

2. действия на аварийно-спасителната служба;

3. действия на противопожарната служба;

4. действия на местните служби за противопожарна дейност;

5. действия на полицията и жандармерията;

6. действия на летищната администрация;

7. действия на медицинските служби:

а) болници;

б) центрове за спешна медицинска помощ;

в) лекари;

8. действия на органите, привлечени за участие в съответствие със съгласувания план за взаимопомощ в аварийна ситуация;

9. действия на авиационния оператор на даденото ВС;

10. действия на аварийния оперативен център и подвижния команден пункт;

11. действия на упълномощените държавни органи;

12. комуникации (авариен оперативен център и подвижен команден пункт);

13. действия на транспортните органи (наземен, морски и въздушен транспорт);

14. действия на сътрудника за информация на обществеността.

Раздел 4. Неизправност на ВС по време на полет

1. действия на службите за управление на въздушното движение (на летищния диспечерски пункт или на летищната служба за информация на полетите);

2. действия на аварийно-спасителната служба;

3. действия на противопожарната служба на летището;

4. действия на полицията и службите за сигурност;
5. действия на летищната администрация;
6. действия на медицинската служба;
7. действия на авиационния оператор на даденото ВС;
8. действия на аварийния оперативен център и подвижния команден пункт;
9. действия на всички други взаимодействащи органи съгласно плана.

Раздел 5. Пожари в сградите

1. действия на службите за управление на въздушното движение (на летищния диспечерски пункт или на летищната служба за информация на полетите);
2. действия на аварийно-спасителната служба;
3. действие на противопожарната служба;
4. действия на полицията и службите за сигурност;
5. действия на летищната администрация;
6. евакуация от сградите;
7. действия на медицинската служба;
8. действия на аварийния оперативен център и подвижния команден пункт;
9. действия на сътрудника на службата за информация на обществеността;
10. действия на всички други взаимодействащи органи.

Раздел 6. Терористичен акт, включващ заплаха за използване на взривни устройства (на самолет или в здание)

1. действия на службите за управление на въздушното движение (на летищния диспечерски пункт или на летищната служба за информация на полетите);
2. действия на аварийния оперативен център и подвижния команден пункт;
3. действия на полицията и службите за сигурност;
4. действия на летищната администрация;
5. действия на аварийно-спасителната служба;
6. действия на противопожарната служба;
7. действия на медицинската служба;
8. действия на авиационния оператор на даденото ВС;
9. действия на упълномощените държавни органи;
10. изолиране мястото на разполагане на ВС;
11. евакуация;
12. обискиране;
13. обработка и опознаване на багажа и товарите на борда на самолета;

14. отстраняване и обезвреждане на предполагаемото взривно устройство;

15. действия на сътрудниците на службата за информация на обществеността;

16. действия на всички други взаимодействащи органи.

Раздел 7. Незаконно завземане на самолета

1. действия на службите за управление на въздушното движение (на летищния диспечерски пункт или на летищната служба за информация на полетите);

2. действия на аварийно-спасителната служба;

3. действия на противопожарната служба;

4. действия на полицията и службите за сигурност;

5. действия на летищната администрация;

6. действия на медицинската служба;

7. действия на авиационния оператор на даденото ВС;

8. действия на упълномощените държавни органи;

9. действия на аварийния оперативен център и подвижния команден пункт;

10. изолиране мястото на разполагане на ВС;

11. действия на сътрудниците на службата за информация на обществеността;

12. действия на всички други взаимодействащи органи.

Раздел 8. Инцидент на летището

При инцидент на летището е възможно да се наложи предприемането на всякакви или всички действия по раздел 2. Авиационно произшествие на летището. От летищната администрация следва да се вземат под внимание и такива инциденти, като разлято гориво на стоянка и в зоната за съхраняване на горивото; наличност на опасни товари в зоната за обработване на товари; разрушаване на съоръжения; сблъсквания на наземен транспорт с ВС и т.н.

Раздел 9. Отговорни лица - ролята им на местопроизшествието

Списъкът трябва да включва следните лица (в зависимост от местните условия той може да бъде разширен):

На летището:

1. началник на противопожарната служба на летището;

2. ръководител на аварийно-спасителната служба на летището;

3. ръководител на пожарогасенето от териториалната противопожарна служба;

4. администрация на летището;

5. главен сътрудник на полицията;
6. координатор от службата за сигурност;
7. координатор по медицинските въпроси.

Извън територията на летището:

1. началник на териториалната противопожарна служба или ръководител на пожарогасенето;
2. упълномощен държавен или общински орган;
3. главен сътрудник на полицията и на службата за сигурност;
4. ръководител на операцията по местопроизшествие (ако такъв е предвиден с предварително съгласувания план за взаимопомощ в аварийна ситуация).

Приложение 13

към чл. 73, ал. 2

Примерен график и контролен списък на мероприятията за провеждане на пълномасщабна тренировка

Д - 90 дни	Организационно съвещание на ръководния състав на участващите в ученията органи, представяне на целите, формулиране на сценария, поставяне на задачите, назначаване на координатори на плана на мероприятията в случай на аварийна обстановка.
Д - 80 дни	Първи доклад за хода на подготвителните работи.
Д - 70 дни	Първо съвещание на всички участващи в ученията органи (представители на отделните комитети).
Д - 60 дни	Окончателно е избрано мястото или зоната за съсредоточаване при голямомасщабните учения. Работата по сценария е окончателно приключила.
Д - 50 дни	Започнала е подготовка на групата, отговаряща за реквизита. Второ съвещание на представителите на отделните комитети. Отговорникът за реквизита може да бъде избран измежду представителите на болниците, аварийно-спасителните и противопожарните служби, органите на гражданската отбрана, военните и др.
Д - 40 дни	Приключила е работата по осигуряване на транспортни средства, прехрана, носачи и доброволци.
Д - 30 дни	Трето съвещание на представителите на отделните комитети. Провежда се предварителна проверка на средствата за връзка "под напрежение".
Д - 21 дни	Четвърто съвещание на представителите на отделните комитети. Приключила е подготовката на групата гримьори и подбраните доброволци в ролята на пострадали.
Д - 14 дни	Заклучително съвещание и инструктаж на всички участници, включително и групата за критически анализ.
Д - 7 дни	Заклучително съвещание на ръководния състав с цел разпределяне на задълженията.
Д - 0 дни	Учение.
Д + 1 - 7 дни	Анализиране на ученията, с цел всички участници да могат да се запознаят с отчетите на наблюдателите.
Д + 30 дни	Съвещание на ръководния състав за изучаване на писмените критически забележки, представени от наблюдателите и участниците, и за уточняване на процедурите с цел отстраняване на грешките и недостатъците, забелязани по време на ученията.

Приложение 14
към чл. 77

Списък на необходимите налични материали и технически средства съхранявани в летищата за използване при необходимост

Количество	Описание на оборудването
1	2
5000 kg	чували с пясък за баласт, максималната маса на един чувал не може да бъде по-голяма от 25 kg
10	шперплат на листа за подлагане, размер 6 x 1250 x 2500 mm
50	шперплат на листа за подлагане и укрепване на терена, размер 20 или 25 x 1250 x 2500 mm стоманени плоскости за укрепване на терена
12	размери: 13 x 1000 x 1000 mm
12	13 x 1000 x 2000 mm
3	дървен материал за изработване на временна дървена опора, 15-елементна, която се използва съвместно с две надуваеми възглавници от по 40 t всяка с размери: 100 x 240 x 2500 mm 100 x 240 x 3500 mm
200	пластмасови рогозки с размери: широчина - над 3 m; дължина - 25 m, за бързо изграждане пътеки за проходимост в грунда
200	стоманени скоби (пирони) за сплобяване на плочи за усилване на терена: например бетонни или стоманени плочи за изграждане на пет пътеки с минимална ширина 3 m и дължина на всяка от 50 до 100 m
10 m ³	чакъл или едър пясък
1	водна помпа с автономно задвижване
5	анкерно закрепване (запъващи тежести) с тегло 9 - 13,5 t (или натоварени с пясък товарни автомобили)
1	кран с товароподемност до 10 t, радиус на действие 6 m, височина на куката над земята - 8 - 10 m, предназначен за сваляне двигатели на ВС
2	кран с минимална товароподемност до 30 t, подемна височина - 20 m, с кабина за краниста, предназначен за повдигане на носовата или опашната част на ВС многоколесни с голяма товароподемност автомобили без страници на каросерията за преместване на ВС без колесник; броят им зависи от масата на ВС (например за В 747 = 175 t)
4	комплект стоманени въжета с диаметър минимум 25 mm, имащи примка и удебеление на съответните краища с дължина 30 - 50 m (връзките се осигуряват от собственика на ВС)
30 m	въже с диаметър 25 mm
30 m	въже с диаметър 50 mm
2	лебедка с полиспаст с теглително усилие 50 t
2	изтеглящи съоръжения, всяко с минимално теглително усилие по 10 t (например трактори, влекачи, танкове и т.н.)
120 m ³	резервоари за отточено гориво; посоченият обем е максимален (за В 747)
1	моторгенератор за захранване на прожектори с мощност 10 kW
10	прожектори с кабели и стойки
-	оборудване за връзка - между летището и базов лагер - връзка с града
3	мегафони с усилвател или аналогично оборудване
1	физическа карта на района с обозначение на подземните съоръжения
1	стоманен прът, покрит с медна сплав за заземяване с дължина 3 m, съоръжен с 30 m кабел и скоба
1 комплект	средства за заграждане - знаци "Опасна зона - минаването"

	забранено", "Да не се пуши"
1	земякопачна техника, например булдозер (тежък)
1	земякопачна техника, например булдозер (лек)
1	мотор – компресор за задвижване на инструменти (налягане 690 kPa, производителност 38 l/s
1	циркуляр (пневматически)
1	комплект приспособление за рязане на болтове, ножици за листов материал
1 комплект	ръчни инструменти (кирки, лопати, чукове, триони и т.н.)
2	леки подвижни стълби с дължина 6 m
2	леки подвижни стълби с дължина 9 m

Приложение 15
към § 3, ал. 2

Списък на документите на ИКАО, имащи отношение към
аварийно-спасителното осигуряване на полетите в летищата

1. Международни стандарти и препоръчвана практика. Летища. Приложение 14 към Конвенцията за международна гражданска авиация.

Том I. Проектиране и експлоатация на летища.

2. Международни стандарти и препоръчвана практика. Летища. Приложение 14 към Конвенцията за международна гражданска авиация.

Том II. Вертолетни площадки.

3. Doc 9137-AN/898, Част 1. Ръководство за летищните служби. Част 1.

Спасяване и борба с пожара.

4. Doc 9137-AN/898, Част 1. Ръководство за летищните служби. Част 5.

Отстраняване на въздухоплавателни средства, загубили способност да се движат сами.

5. Doc 9137-AN/898, Част 1. Ръководство за летищните служби. Част 7.

Планиране на мероприятия за случай на аварийна обстановка в летището.

6. Doc 9137-AN/898, Част 1. Ръководство за летищните служби. Част 8.

Експлоатационни служби на летището.

7. Doc 9481. Инструкция за реда на действие при аварийна обстановка в случай на инциденти, свързани с опасни товари на въздухоплавателните средства.

8. Doc 9284. Технически инструкции за безопасен превоз на опасни товари по въздуха.